

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

Кафедра політології та публічного управління

На правах рукопису

ГАЛАГДІН ВАЛЕРІЙ СЕРГІЙОВИЧ

**СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ТА США У ВІЙСЬКОВІЙ СФЕРІ В
УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ**

Спеціальність: 052 «Політологія»

Освітньо-професійна програма: «Політологія»

Робота на здобуття освітнього ступеня «Магістр»

Науковий керівник:

**БУСЛЕНКО ВАСИЛЬ
ВОЛОДИМИРОВИЧ,**

доктор політичних наук,

професор кафедри політології та публічного
управління

РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАХИСТУ

Протокол №

засідання кафедри політології та
публічного управління

від

2025 р.

Завідувач кафедри

проф. Бусленко В. В.

ЛУЦЬК – 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1.1. Сутність військово-політичного співробітництва у сучасних міжнародних відносинах: поняття, різновиди, цілі	7
1.2. Особливості зовнішньої політики США у сфері військово-політичного співробітництва з іншими країнами	13
1.3. Військово-політична співпраця України та США	16
РОЗДІЛ 2. ПРАВОВА ТА ІНСТИТУЦІЙНА БАЗА СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ ТА США У ВІЙСЬКОВІЙ СФЕРІ	19
2.1. Комплексний аналіз документів двостороннього співробітництва України та США	19
2.2. Роль НАТО та міжнародних організацій у формуванні міжнародно-правової основи співпраці України та США	22
2.3. Білінійна безпекова угода Україна–США (2024): зміст та ключові положення	29
РОЗДІЛ 3. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ВІЙСЬКОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА МІЖ УКРАЇНОЮ ТА США	32
3.1. Бюджетні пакети допомоги США Україні (2022–2024): порівняння поставок та аналіз військової, економічної й гуманітарної підтримки	32
3.2. Інституційна співпраця США й України у військовій допомозі, впровадженні стандартів НАТО та трансформації оборонного сектору	35
3.3. Інновації й технології у військових операціях, включно з використанням цифрових платформ та технологій штучного інтелекту	39
РОЗДІЛ 4. ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШОЇ СПІВПРАЦІ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА США	44
4.1. Проблеми реалізації військової допомоги США Україні: політичні дебати, бюрократичні та логістичні бар'єри й корупційні ризики	44
4.2. Геополітична роль США та міжнародної коаліції у підтримці України та стримуванні російської агресії	49
4.3. Вплив співпраці зі США на інтеграцію України до НАТО	55
ВИСНОВКИ	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Початок ХХІ століття характеризується складними трансформаційними процесами, зумовленими викликами глобалізації та активізацією етнічних і релігійних факторів, що призводить до значних змін у міжнародному співтоваристві. Світова спільнота, створюючи різноманітні світові та регіональні об'єднання держав і розробляючи норми міжнародного права, сприяє стабільним міжнародним відносинам і мінімізує ризики міждержавних конфліктів. Проте, незважаючи на прагнення розвинених країн забезпечити мир та взаємовигідні відносини, у ХХІ столітті зберігається велика кількість регіональних конфліктів, переважно в Азії, Африці та на Близькому Сході, спричинених прагненням окремих держав або груп до домінування в регіоні та порушенням суверенітету інших країн.

Політичне становище України останніх років визначається серйозними викликами: держава зіткнулася з реальною загрозою через російську агресивну політику, що розпочалася у 2014 році анексією Криму та бойовими діями на Донбасі, а у 2022 році загроза загострилася повномасштабним вторгненням РФ і запровадженням воєнного стану. Війна Росії проти України загрожує не лише територіальній цілісності держави, але й безпеці Європи в цілому. Тому боротьба українського народу за визволення та відстоювання кордонів 1991 року є завданням не лише України, а й міжнародних організацій (ООН, НАТО, ОБСЄ, Рада Європи, ЄС).

Підтримка західних партнерів, спрямована на перемогу України, відновлення її кордонів і притягнення держави-агресора до відповідальності за міжнародні злочини, є важливим показником ролі провідних держав світу як геополітичних гравців, що прагнуть миру, подолання воєнних конфліктів і протидії протиправним діям одних держав щодо інших.

Сполучені Штати Америки є світовим лідером із високим економічним і геополітичним потенціалом, що дозволяє брати участь у численних міжнародних операціях. США є ключовим конкурентом РФ, з якою вони протягом другої

половини XX століття ведуть боротьбу за глобальне лідерство. Стратегія США відрізняється від політики РФ: країна прагне до міжнародного миру, стабільних відносин і сприяння розвитку держав, тоді як РФ, як спадкоємець Радянської імперії, намагається встановити контроль над територіями інших держав, позиціонуючи власну перевагу як «забезпечення безпеки». Актуальність роботи також полягає у розгляді реальної готовності США до надання комплексної допомоги Україні, протидії загарбницькій політиці РФ; аналізі трансформацій геополітичного курсу США з моменту повномасштабного вторгнення РФ в Україну, причин появи змін у зовнішній політиці США по відношенню до нашої держави.

Об'єктом дослідження виступає міждержавне співробітництво України та США.

Предметом дослідження співробітництво України та США у військовій сфері в умовах російсько-української війни.

Метою роботи виступає всебічне дослідження ролі Сполучених Штатів у наданні воєнної допомоги Україні, застосування з боку США санкцій проти держави-агресора, подальшого притягнення країни-порушника міжнародного правопорядку до міжнародної відповідальності.

Реалізація мети передбачає виконання таких **завдань**:

- розгляд геополітичних, геостратегічних особливостей Сполучених Штатів Америки на світовій арені, особливостей партнерства США з країнами світу, що потребують допомоги у зв'язку зі своїм політичним становищем, специфіки побудови конкретно українсько-американських взаємовідносин;
- визначення основних напрямів співробітництва України та США у військовій сфері;
- аналіз виконання Сполученими Штатами своїх зобов'язань по відношенню до України;
- прогнозування перспектив розвитку подальшої міжнародної співпраці України та США у військовій сфері.

Методи дослідження. Аналіз і синтез дають змогу послідовно розкласти інформацію про українсько-американську взаємодію у військовій сфері на окремі елементи та об'єднувати їх у цілісне бачення досліджуваного процесу. Індукція та дедукція забезпечують логічний перехід від фактичних даних до узагальнених висновків і повернення до деталізації для їх перевірки. Завдяки порівняльному методу стає можливим простежити подібності й відмінності у формах, інтенсивності та результатах співпраці України та США, зокрема в різні етапи російсько-української війни. Історико-політичний підхід дозволяє розкрити динаміку зовнішньої політики США й поступовий розвиток двосторонніх відносин у контексті російської агресії від 2014 до 2025 року. Аналіз міжнародно-правових документів забезпечує дослідження договірної бази, рішень урядів і актів міжнародних інституцій, що формують нормативні засади та механізми надання Сполученими Штатами військової підтримки Україні.

Наукова новизна результатів дослідження зумовлена постановкою проблеми, комплексним аналізом проблематики розробки та запровадження стратегії американської допомоги подолання російського терору, забезпечення Україні міжнародної безпеки.

Структура дослідження. Кваліфікаційна наукова робота складається зі вступу, чотирьох розділів, кожен з яких має окреме узагальнення, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг дослідження становить 70 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ВІЙСЬКОВО-ПОЛІТИЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ І США

1.1. Сутність військово-політичного співробітництва у сучасних міжнародних відносинах: поняття, різновиди, цілі

Після закінчення Другої світової війни забезпечення військової безпеки стало пріоритетним завданням для міжнародної спільноти, що сприяло формуванню основ сучасного військово-політичного співробітництва. У цей час країни Західної Європи (кінець 1940-х – початок 1970-х років) створювали перші оборонні об'єднання, такі як Західний союз та Західноєвропейський союз, а також розробляли проекти наднаціональних структур, зокрема Європейського оборонного та Європейського політичного співтовариств.

Визначальним етапом інституційного оформлення військово-політичної взаємодії стало ухвалення Маастрихтського договору, що набув чинності 1 листопада 1993 р. Документ закріпив основні цілі ЄС у сфері безпеки: захист спільних цінностей, зміцнення власної безпеки, підтримання миру відповідно до принципів Статуту ООН, Гельсінського заключного акта та Паризької хартії, а також розвиток міжнародного співробітництва та утвердження демократії і прав людини.

Маастрихтський договір вперше передбачив можливість перетворення спільної зовнішньої політики та політики безпеки на спільну оборонну політику. Він визначив формування довгострокової оборонної стратегії, контроль над озброєннями та узгодження позицій ЄС щодо міжнародних подій. Цей договір став базою сучасної політики безпеки й оборони ЄС [28, с. 82–88].

Питання міжнародного військово-політичного співробітництва України з іншими країнами світу, її міжнародно-правового військового статусу, історії набуття Україною гарантій міжнародної безпеки розглядало широке коло вітчизняних фахівців політологічної та міжнародно-правової сфери.

Ступінь наукової розробки проблеми. У наукових дослідженнях проблеми міжнародного військового співробітництва України особливу увагу приділено диференціації та систематизації понять у цій сфері. Так, І.В. Авдошин, аналізуючи комплексне поняття «військово-політичне співробітництво», пропонує розділяти його на окремі категорії, такі як «оборонне співробітництво», «військове співробітництво», «військово-технічне співробітництво» та інші [1, с. 220–226]. Це дозволяє чіткіше окреслити механізми взаємодії держав у військовій сфері та підвищити ефективність управлінських рішень.

Л. Зіняк у праці «Міжнародно-правові засади військового співробітництва України» висвітлює основні принципи та форми міжнародного військового співробітництва. Автор вперше запропонував визначення «міжнародно-правового військового співробітництва України» і проаналізував його сутність, види та принципи, історію правового регулювання, специфіку імплементації міжнародних норм у національне законодавство, а також роль України у міжнародних організаціях військового співробітництва. Л. Зіняк підкреслив, що цей напрям є пріоритетним для зовнішньої політики держави, сприяючи підтриманню миру та безпеки на національному та міжнародному рівні [18, с. 10–13].

Не менш важливим є дослідження О. Делінського «Європейська система безпеки: міжнародно-правові аспекти становлення і розвитку», де автор розглядає організаційно-правові форми співпраці України з НАТО та ЄС у контексті формування сучасної європейської системи безпеки, акцентуючи увагу на аспектах зовнішньої політики, безпеки та військово-технічного співробітництва [9].

С. Речич у праці «Военно-політичне співробітництво Збройних Сил України (1991–2009 рр.)» узагальнив досвід співпраці ЗС України з НАТО за вказаний період. Автор розглядає міжнародне військове співробітництво як цілісну систему, основу якої складають нормативно-правова база, структура

відповідальних органів та механізми взаємодії, включно з конкретними програмами та планами [25].

Питання участі Збройних Сил України у програмі «Партнерство заради миру» детально досліджене Ю. Недзельським. Автор описав процес приєднання України до програми, запропонував періодизацію участі ЗС України, узагальнив результати розвитку оперативних можливостей, проаналізував вплив різних чинників на ефективність участі та визначив напрями подальшого розвитку, пропонуючи алгоритм планування Цілей партнерства на теоретичному рівні [20, с. 136–140].

Дослідження Н. Андріянової, В. Гордійчука та В. Ільченка висвітлюють безпекові аспекти інтеграції України до НАТО, підкреслюючи важливість адаптації українських оборонних структур до стандартів Альянсу та розвитку координації у сфері безпеки [2].

Український вимір європейської та євроатлантичної інтеграції детально описаний у посібнику І. Артьомова, який акцентує увагу на взаємодії України з ЄС та НАТО, а також на практичних аспектах адаптації законодавства та оборонної політики до міжнародних стандартів [3]. Особлива увага у сучасних працях приділяється двосторонньому співробітництву України та США, що стало ключовим фактором підвищення обороноздатності країни. Дослідження Т. Бурката та І. Крупені показують, що економічна та військова взаємодія зі США забезпечує стратегічне партнерство, сприяє підготовці та модернізації Збройних Сил України, а також створює передумови для їх сумісності з силами НАТО[5].

Роль США у зміцненні оборонного потенціалу України підкреслюють і актуальні джерела медіа та офіційні повідомлення. Так, підписаний у 2025 році закон про рекордну допомогу Україні та двостороння безпекова угода від 13 червня 2024 року демонструють практичну реалізацію стратегічної підтримки. Крім того, у виступах керівників США, зокрема Камали Гарріс, неодноразово наголошується на важливості зміцнення оборонної спроможності України для забезпечення стабільності у Європі та протидії російській агресії.

Вітчизняні науковці, такі як О. Волкович [8], Л. Зіняк та А. Лухтан [18], досліджують міжнародно-правові та історико-теоретичні аспекти співробітництва України з НАТО та іншими міжнародними організаціями, аналізуючи європейські принципи безпеки, досвід нейтралітету окремих держав та особливості інтеграційних процесів.

Ці роботи підкреслюють, що, незважаючи на значний розвиток наукової бази, окремі аспекти двосторонньої співпраці та її вплив на швидкість адаптації України до стандартів НАТО залишаються недостатньо вивченими.

Після здобуття незалежності участь України у військово-політичному співробітництві будувалася на основі міжнародно-правової бази та активного розвитку військово-технічних зв'язків. У 1991–2011 рр. було створено правові механізми взаємодії, а станом на 2011 р. діяло 24 міжурядові комісії з військово-технічного співробітництва. У 1992–2014 рр. законодавство визначало засади участі у миротворчих операціях під егідою ООН, НАТО, ЄС та ОБСЄ.

Значні зміни у міжнародній політиці України почалися наприкінці 2013 р., коли відмова від підписання Угоди про асоціацію з ЄС призвела до Революції Гідності. Протести переросли у масовий рух проти корупції та порушень прав людини, що супроводжувалося силовим протистоянням та жертвами серед населення [35]. Агресія РФ — анексія Криму та початок конфлікту на Сході — зумовила активізацію міжнародної діяльності України для привернення уваги світової спільноти.

У 2015 р. у рамках воєнно-політичних цілей проведено 1078 міжнародних заходів співробітництва. Двостороння взаємодія активізувалася з ключовими партнерами — США, Великою Британією, Канадою, Польщею, Литвою, Німеччиною, Францією. Основні напрями охоплювали воєнно-політичний діалог, надання консультативної та матеріально-технічної допомоги, професійну підготовку військовослужбовців та медичну реабілітацію учасників бойових дій [17, с.73–84].

Правові засади сучасного міжнародного співробітництва визначає Наказ Міністерства оборони України від 23.07.2021 № 218. Він визначає міжнародне

співробітництво як узгоджену діяльність структур Міноборони, Генерального штабу та інших органів військового управління спільно з іноземними партнерами для досягнення поставлених цілей. Результати заходів фіксуються у міжнародних звітах із описом роботи, позицій сторін, оцінкою ефективності та рекомендаціями для подальших дій.

Міжнародне співробітництво Міноборони України спрямоване на захист національних інтересів, запобігання агресії, зміцнення обороноздатності та підвищення боєздатності ЗС через взаємодію з іноземними державами та міжнародними організаціями.

Органи міжнародного співробітництва згідно з Наказом:

1. Департамент міжнародного оборонного співробітництва Міноборони - відповідає за організацію та координацію воєнно-політичного співробітництва;
2. Департамент військово-технічної політики, розвитку озброєння та військової техніки - координує військово-технічне співробітництво;
3. Головне управління військового співробітництва ЗС України - організовує та координує військове співробітництво, реалізує міжнародні зобов'язання щодо контролю над озброєнням та верифікаційну діяльність [63].

У співпраці України з провідними державами важливе місце посідають відносини з ЄС. Основним документом, що регулює двосторонні відносини, є Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, підписана у 2014 р. (далі УА). Документ визначає умови політичного та економічного співробітництва, а його розділ II (статті 4–13) містить норми щодо взаємодії у сфері безпеки й оборони. Додаткові положення стосуються окремих аспектів співробітництва та інституційного механізму (статті 143, 472, 460–470 УА).

Згідно зі статтею 4 УА політичний діалог, у тому числі у військовій сфері, має сприяти зближенню позицій сторін у питаннях безпеки. До ключових цілей співробітництва належать: зміцнення політичної асоціації, розвиток безпекової конвергенції, підтримання міжнародної стабільності, підвищення ефективності

антикризового управління, поглиблення оборонного діалогу та утвердження принципів суверенітету і територіальної цілісності.

Стаття 10 передбачає розширення практичної взаємодії у превенції конфліктів та антикризовому управлінні, включаючи участь України в цивільних і військових операціях ЄС, а також розвиток контактів з Європейським оборонним агентством щодо удосконалення військових спроможностей [11, 65].

Сучасний етап співпраці з ЄС зосереджений на розвитку військово-політичного діалогу, участі Збройних Сил України в операціях ЄС з врегулювання криз і бойових тактичних групах, проведенні курсів Спільної політики безпеки і оборони, а також на питаннях стратегічного транспорту, утилізації боєприпасів та розмінування [24, с. 153–158].

У 2016 р. Україна схвалила Стратегічний оборонний бюлетень, що визначає цілі оборонної реформи та передбачає поглиблення співпраці з ЄС і НАТО для досягнення необхідних стандартів.

У межах імплементації Адміністративної угоди з Європейським оборонним агентством у 2016 р. Україна передала ЄС схему координації та визначила відповідальних координаторів. Міністерство оборони заявило про зацікавленість у участі в багатонаціональних проєктах ЄОА, зокрема у сферах технічної стандартизації, європейського авіатранспорту, протидії саморобним вибуховим пристроям та ініціативі «Єдине європейське небо». За підтримки Європейського безпекового та оборонного коледжу у жовтні 2016 р. в Національному університеті оборони України проведено орієнтаційний курс СПБО ЄС за участю 300 представників України.

1.2. Особливості зовнішньої політики США у сфері військово-політичного співробітництва з іншими країнами

Розглянувши особливості міжнародного військово-політичного співробітництва та ключові етапи його розвитку для України, доцільно перейти до аналізу зовнішньої політики США як одного з провідних акторів глобальної безпеки.

Після завершення Другої світової війни (середина 1940-х – середина 1960-х років) у Західному світі розпочалися процеси політичного, правового й економічного оновлення, що відбувалися на тлі протидії СРСР і початку «холодної війни». Саме в цей період активізувалась військово-політична співпраця США з європейськими державами. Стратегічною основою стала «особлива» британсько-американська взаємодія, що проявляється у спільній зовнішній політиці та координації дій у сфері безпеки [21, с. 14]. У 1958 році країни уклали Договір про безпеку, що дозволив США розмістити ядерні засоби у Великій Британії, перетворивши британський потенціал на складову «ядерного щита» НАТО.

Після завершення холодної війни та формування Європейського Союзу як самостійного політичного актора виникла потреба адаптації трансатлантичного партнерства до нових викликів безпеки, включно з конфліктами в Азії та на Близькому Сході [8].

Розглядаючи роль США у міжнародній безпеці, варто зазначити, що поняття «безпека держави» сьогодні виходить далеко за національні межі. Кожна держава, будучи членом міжнародної спільноти та регіональних об'єднань, бере участь у формуванні системи колективної безпеки. Порушення стабільності в одній країні здатне створити загрозу для інших держав і міжнародних організацій, тому універсальні (ООН, НАТО) та регіональні структури (Рада Європи, ОАД, ЛАД тощо) відіграють ключову роль у збереженні миру.

Сучасне розуміння безпеки включає не лише політичні, соціальні чи економічні аспекти, але й енергетичну складову. Енергетична безпека стала невід'ємною частиною глобальної стабільності, адже потребує узгодженої антикризової політики та стратегічного планування.

Проблема енергетичної безпеки постала ще напередодні Першої світової війни, коли Велика Британія перейшла на використання нафти для військового флоту, що посилювало її інтерес до Перського регіону. Згодом стратегічне значення нафти усвідомили й США, для яких родовища Перської затоки стали критично важливими для індустріального розвитку. Відтак Вашингтон почав активно розвивати дипломатичні й військові зв'язки з Саудівською Аравією, Кувейтом, ОАЕ та Бахрейном.

Однак політична нестабільність Близького Сходу неодноразово загрожувала американським інтересам. Під час арабо-ізраїльської війни 1973 року арабські країни запровадили нафтове ембарго проти США та Нідерландів, різко підвищивши ціни на нафту. У відповідь у Сполучених Штатах активізувалися дискусії про можливість військових дій для захисту доступу до енергоресурсів. У цей період проводилися навчання з відпрацювання операцій у пустельних умовах, а в науково-політичних колах обговорювалися сценарії застосування сили для контролю за стратегічними родовищами.

На початку 1980-х років Пентагон розробив програму збільшення американської військової присутності у регіоні, що потребувала значних фінансових витрат. Ці процеси підтверджували прогнози про те, що конкуренція за нафтові та газові ресурси стане одним з ключових геополітичних факторів [27, 6].

Поряд із поглибленням відносин із країнами Перської затоки, США не досягли узгодженого підходу з арабським світом щодо врегулювання палестинського питання. Водночас Штати підтримали резолюцію Генеральної Асамблеї ООН про поділ Палестини та першими визнали державу Ізраїль у 1948 році, започаткувавши тісну військово-політичну співпрацю з нею [14, с. 28; 18, с. 202-212].

У подальшому зовнішня політика Сполучених Штатів у сфері військово-політичного співробітництва набула ще більш глобального характеру. США поступово перейшли від реагування на окремі регіональні кризи до формування системного підходу, спрямованого на запобігання конфліктам, стабілізацію

регіонів та забезпечення стратегічної присутності у ключових точках світу. Важливою складовою цієї політики стали міжнародні коаліції, створювані як у межах НАТО, так і поза його структурою, залежно від характеру викликів та рівня залученості партнерів.

На межі XX-XXI століть зовнішньополітичний курс США суттєво трансформувався під впливом зростання терористичних загроз, поширення зброї масового ураження та загострення регіональних конфліктів. Події 2001 року визначили новий етап, у межах якого Сполучені Штати почали активно застосовувати інструменти превентивної безпеки, підтримувати реформування збройних сил партнерських держав та стимулювати розвиток їхнього оборонного потенціалу. Такий підхід став основою подальших двосторонніх і багатосторонніх програм військово-політичної співпраці, що охоплюють Європу, Близький Схід, Азійсько-Тихоокеанський регіон і пострадянський простір.

Особливої ваги набула співпраця США з країнами, що прагнуть посилення інтеграції у євроатлантичні структури. Саме в цьому контексті розглядається поступова підтримка демократичних перетворень, реформ сектору безпеки та зміцнення обороноздатності держав, які перебувають у зоні потенційних загроз. США активно застосовують дипломатичні, економічні та військові інструменти для формування сприятливого безпекового середовища, підкреслюючи необхідність дотримання міжнародних норм і принципів колективної оборони.

Таким чином, зовнішня політика Сполучених Штатів у сфері військово-політичного співробітництва формується під впливом поєднання глобальних інтересів, енергетичних та геополітичних чинників, а також прагнення підтримувати стабільність і рівновагу в ключових регіонах світу. Її подальший розвиток визначається динамікою міжнародної безпеки, появою нових загроз та потребою посилення партнерств, що забезпечують ефективну відповідь на виклики сучасності.

1.3. Військово-політична співпраця України та США

Політична співпраця України та США упродовж останніх одинадцяти років формувалася під впливом російської агресії. До повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 року діяли дві основні санкційні програми: перша стосувалася заборони будь-якої економічної діяльності в Криму, друга була спрямована проти дій, що підривали безпеку та суверенітет України. Персональні санкції залишалися обмеженими.

Після початку широкомасштабної війни ЄС і США докорінно посилили санкційний тиск, ухваливши рішення про жорстке запровадження санкцій щодо Російської Федерації та Білорусі. Обмеження охопили інвестиції, експорт та імпорт товарів подвійного призначення, передачу технологій для енергетичного та авіаційного секторів, операції SWIFT, замороження активів і трансляцію російських медіа. Упродовж 2022 року ЄС ухвалив дев'ять пакетів санкцій, включно з ембарго на закупівлю російського газу та запровадженням цінових обмежень на нафту, до яких долучилися G7 та ЄС.

Героїчний опір України у поєднанні з цими санкціями сприяв стримуванню російського наступу. У 2022 році було проведено низку дипломатичних зустрічей, спрямованих на пошук шляхів мирного врегулювання, однак значних результатів досі не досягнуто. Україна продовжує співпрацювати з НАТО в межах програми «Партнерство заради миру». У 2022 році країна підвищила рівень взаємодії до «Партнерства з розширеними можливостями», що надало додаткові інструменти співробітництва у сфері безпеки та оборони.

Україна є одним із найбільш активних партнерів НАТО, беручи участь у навчаннях та операціях Альянсу, а також у проєктах військової підготовки та освіти. У межах співпраці НАТО, США та ЄС надають підтримку, яка охоплює підготовку персоналу, консультації, постачання техніки та озброєння, що сприяє модернізації армії.

Тривала російська агресія стала каталізатором перегляду української військової доктрини та безпекової стратегії. Україна офіційно визначила вступ до НАТО стратегічною метою та реалізує масштабні реформи у секторі оборони. Серед ключових напрямів реформ: модернізація інфраструктури, посилення військово-технічного потенціалу, удосконалення підготовки Збройних Сил.

Вагомим чинником став значний обсяг військової допомоги від США та ЄС, включно з протитанковими ракетними комплексами, безпілотниками та іншими високотехнологічними зразками озброєння. Отримане оснащення дозволило Україні суттєво підсилити обороноздатність, успішно стримати російські наступи на Київському, Харківському та Донецькому напрямках, а також завдати значних втрат російській авіації та артилерії.

У 2021-2023 роках бойова ефективність Збройних Сил України значно зросла завдяки реформам, модернізації та підтримці партнерів, що стало важливим чинником забезпечення національної безпеки.

Висновки до першого розділу. Отже, початок воєнного конфлікту на території України є найбільшою загрозою всеукраїнського масштабу для нашої держави з моменту здобуття неї незалежності. Українська влада докладає усі можливі зусилля, спрямовані на протидію загарбництву ворога, його військовим злочинам. Проте, протидія будь-якому виду воєнного вторгнення з боку більш могутньої держави світу потребує невідкладної допомоги з боку розвинених держав-союзників, міжнародних організацій.

Тому, Україна активно підтримує співпрацю з Сполученими Штатами – найвпливовішою державою світу. Підтримуючи тісний взаємозв'язок у військово-політичному напрямку, Україна отримує надійного союзника у супротиві російському тероризму, Сполучені Штати, у свою чергу, нового потенційного партнера. Проте, незважаючи, на побудову надійної довгострокової співпраці, Україна, як держава, що знаходиться у складній політичній ситуації та потребує іноземної допомоги, повинна дотримуватись усіх вимог, поставлених перед нею розвиненими країнами.

Безумовно, для збереження міжнародного миру, правопорядку, припинення вогню, забезпечення безпеки для України, збереження її статусу як незалежної держави світу, повноцінного члени світової спільноти, захисту цивільного населення світовій спільноті потрібно докласти великої кількості зусиль, які у першу чергу полягають у запровадженні колективних санкцій проти агресора, припиненні усілякої співпраці з державою, яка грубо порушує норми міжнародного права. Саме тому, Сполучені Штати, як одна з найбільш могутніх, розвинених у всіх напрямках країн світу, що завдяки власній обороноздатності має змогу чинити опір загарбницькій політиці та ідеології РФ, повинна докласти максимальну кількість зусиль, спрямованих на зупинення ескалації ворога.

РОЗДІЛ 2

ПРАВОВА ТА ІНСТИТУЦІЙНА БАЗА СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ ТА США У ВІЙСЬКОВІЙ СФЕРІ

2.1. Комплексний аналіз документів двостороннього співробітництва України та США

Розглянувши сутність військово-політичного співробітництва, доцільно перейти до аналізу його практичної реалізації у взаєминах України та США на основі ключових двосторонніх документів.

З правової точки зору регулювання укладення міжнародних угод України здійснюється відповідно до Закону України «Про міжнародні договори» від 29 червня 2004 року №1906-IV. Цей закон встановлює правила укладення, виконання та припинення дії міжнародних угод з метою захисту національних інтересів та реалізації принципів зовнішньої політики держави. Згідно зі статтею 3, від імені України можуть укладатися договори політичного, мирного та територіального характеру; угоди про права та свободи людини; про участь України в міждержавних організаціях; договори щодо військової допомоги та розміщення військ; щодо використання території та природних ресурсів; а також інші угоди, яким надається міждержавний статус.

Стаття 15 Закону закріплює принцип добросовісного виконання міжнародних договорів, який передбачає обов'язок України дотримуватися взятих зобов'язань та вимагати їх виконання від інших сторін. Контроль за виконанням угод покладено на центральні органи виконавчої влади, Раду міністрів АР Крим, інші органи державної влади, а також на підприємства та установи, що надають Міністерству закордонних справ України інформацію щодо стану виконання договорів [62].

Військово-політичне співробітництво України та США почало формуватися з моменту встановлення дипломатичних відносин у 1991 році. У 1996 році під час візиту міністра закордонних справ України Г. Удовенка відносини отримали статус стратегічних, а у 2008 році цей статус був

закріплений Хартією про стратегічне партнерство, оновленою у 2021 році. Хартія визначає ключові напрями співпраці: безпека та оборона, економічне й торговельне партнерство, енергетична безпека, розвиток демократії, культурний обмін, а також сприяння активній взаємодії України з НАТО. Для реалізації положень документу створено Комісію зі стратегічного партнерства Україна – США.

У сфері економічних відносин важливим рішенням стало надання Україні статусу держави з ринковою економікою. США припинили застосування поправки Джексона-Веніка 1974 року, що тривалий час обмежувала доступ пострадянських країн до американського ринку. Це сприяло формуванню стабільних торговельних зв'язків. Експорт США до України охопив вугілля, обладнання, транспортні засоби, сільськогосподарську продукцію та літаки. Україна поставляє до США залізо і сталь, неорганічну хімію, нафтопродукти, авіаційну техніку та агропродукцію.

Для координації економічної взаємодії створено Раду з питань торгівлі й інвестицій Україна – США, яка має на меті усунення бар'єрів та розширення двосторонніх комерційних і інвестиційних можливостей.

Україна і Сполучені Штати належать до провідних універсальних міждержавних організацій, серед яких ООН, Рада євроатлантичного партнерства, ОБСЄ, МВФ, Світовий банк і СОТ; також Україна має статус спостерігача в Організації американських держав [4, с.109-114]. Стратегічне партнерство України та США посідає ключове місце у зовнішній політиці України, що визначено Стратегією зовнішньополітичної діяльності України (Указ Президента № 448/2021). У документі підкреслюється провідна роль США у підтримці суверенітету України, протидії російській агресії, наданні військової допомоги та сприянні реформам, зокрема у сфері оборонно-промислового комплексу, енергетики, інфраструктури та високих технологій [66].

З початку російської агресії 2014 року США стали одним з основних союзників України, забезпечуючи політичну, фінансову та військову підтримку. Вашингтон послідовно підтримував міжнародні зусилля щодо відновлення

територіальної цілісності України, включно з Нормандським форматом, Мінськими домовленостями та Кримською платформою. У 2017 р. США запровадили широкий пакет санкцій проти РФ, які стали важливим інструментом зовнішньополітичного тиску.

У 2021 році було підписано оновлену Хартію про стратегічне партнерство та Стратегічну оборонну рамкову угоду, які окреслили пріоритети модернізації оборонного сектору України. З 2014 року загальна допомога США перевищила п'ять мільярдів доларів, включаючи постачання летальної зброї, зокрема систем Javelin і HIMARS, дронів Switchblade та систем протиповітряної оборони Patriot. У 2024 році Сполучені Штати оголосили нові пакети допомоги на суму 2,5 мільярда доларів, спрямовані на посилення протиповітряної оборони [56].

Попри зміни у міжнародно-правовому та внутрішньополітичному контексті, США у 2023–2024 рр. продовжували активну безпекову підтримку України, зокрема через підписання двосторонньої угоди про безпеку на саміті G7 (Італія, 13 червня 2024 р.). Документ підтвердив довгострокові зобов'язання США у сфері безпеки та став розвитком Спільної декларації G7 2023 р.

У межах співпраці з НАТО США координували міжнародні програми допомоги та сприяли інтеграції України до Альянсу. На Вільнюському саміті НАТО (липень 2023 р.) було підтверджено, що Україна отримає запрошення після виконання необхідних умов, причому США відіграли провідну роль у виробленні спільної позиції. Того ж року Держдепартамент оголосив про 100 млн доларів фінансування за програмою Foreign Military Financing.

Зміна політичного керівництва у США у 2025 р. вплинула на динаміку двосторонньої співпраці. Після приходу до влади адміністрації Дональда Трампа пріоритети американської зовнішньої політики змістилися в бік прагматичного підходу. Заявивши у лютому 2025 р., що повернення України до кордонів 2014 р. є «нереалістичним», а її вступ до НАТО малоімовірний, Д. Трамп окреслив намір переорієнтувати політику США на «швидке завершення війни». У березні 2025 р. було оголошено про перегляд безпекової допомоги з тимчасовою паузою у фінансуванні для оцінки її ефективності.

Разом з тим США продовжили надавати підтримку Україні, зберігати санкційний тиск на РФ, зокрема відповідно до закону CAATSA 2017 р., та виконувати частину довгострокових зобов'язань. Вплив внутрішньополітичних чинників, зокрема переваги республіканського підходу «Америка передусім», підтримуваного союзниками Трампа, включно з Ілоном Маском, став визначальним у коригуванні обсягів і форматів американської допомоги [16, с. 257-265].

Отже, характер і масштаб стратегічного партнерства України та США значною мірою залежать від політичної конфігурації у Вашингтоні. Адміністрація Джо Байдена демонструвала активну та системну підтримку України, тоді як підхід адміністрації Дональда Трампа характеризується більш прагматичною та обережною зовнішньою політикою, що безпосередньо впливає на перспективи двостороннього співробітництва.

2.2. Роль НАТО та міжнародних організацій у формуванні міжнародно-правової основи співпраці України та США

НАТО створено з метою протидії зовнішнім загрозам та стримування радянського експансіонізму, забезпечення європейської безпеки та політичної інтеграції [49]. Післявоєнна Європа об'єднувалася в регіональні організації (Європейське товариство вугілля і сталі 1950 р., Європейський економічний союз 1973 р.), що поєднували економічну та політичну інтеграцію з гарантіями безпеки. 4 квітня 1949 р. підписано Північноатлантичний договір, ключове положення якого ст.5 передбачає спільну оборону у разі нападу на будь-яку державу-члена.

Нова Стратегічна концепція НАТО 2010 року закріпила комплексний підхід до реагування на кризи на всіх етапах – до, під час та після конфліктів, поєднуючи військові можливості, дипломатію та заходи постконфліктної стабілізації. Альянс розширює партнерство з державами Середземномор'я, Перської затоки та Тихоокеанського регіону, а також співпрацює з

міжнародними та неурядовими організаціями, зокрема з ООН та Лігою арабських держав під час лівійської кризи 2011 року [59].

НАТО з моменту створення демонструє здатність адаптуватися до змін у міжнародній політиці: у 1950-х роках – як оборонна організація, у 1960-х – як інструмент політичного розрядження, а в 1990-х – як стабілізатор у Східній Європі та Центральній Азії [19]. Сучасним викликом для Альянсу є забезпечення миру через стратегічний «експорт безпеки», що передбачає попередження політичних криз, екстремізму, воєнних конфліктів і геноциду [59].

Крім НАТО, до міжнародних організацій, які сприяють врегулюванню конфліктів, належать ООН, ОБСЄ та ЄС [5, с.15–38]. НАТО проводить консультації з укріплення оборонного потенціалу держав-партнерів, що не є членами Альянсу, що дозволяє поширювати сучасні підходи до безпеки та врегулювання конфліктів [13, с.16–19].

З початком повномасштабного вторгнення Росії у 2022 році НАТО рішуче засудило агресію, закликала РФ припинити бойові дії та підтримує дипломатичне врегулювання конфлікту. У перші місяці війни Альянс провів зустрічі міністрів оборони та закордонних справ, позачерговий саміт НАТО, охарактеризувавши війну як «найсерйознішу загрозу євроатлантичній безпеці за останні десятиліття».

Протягом 2022–2024 років Україна отримала від НАТО та країн-партнерів майже 180 млрд доларів допомоги, з яких понад 100 млрд забезпечили країни-члени Альянсу, а США виділили близько 61 млрд доларів на військову підтримку у 2024 році. Під час останнього саміту у Вашингтоні лідери НАТО погодили додаткову допомогу Україні на понад 43 млрд доларів та започаткували Програму НАТО з надання допомоги і тренувань Україні (NSATU) для забезпечення оперативної сумісності з Альянсом.

За словами Генерального секретаря НАТО Єнса Столтенберга, союзники надають безпрецедентний рівень військової підтримки, включаючи постачання артилерійських боєприпасів, танків, бойових машин, сучасних систем ППО, гелікоптерів та іншого озброєння. У 2023 році вперше було надіслано в Україну

ракети дальньої дії – британські Storm Shadow та французькі SCALP. Союзники також передали Україні бойові літаки F-16 та створили коаліції держав для забезпечення ключових спроможностей у сфері протиповітряної оборони, артилерії та безпілотників. Основні напрями підтримки України з боку НАТО представлені на рис. 2.1.

Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ) сприяє зміцненню воєнної безпеки та підтримує принципи демократії, верховенства права, прав людини й ринкової економіки. Україна є членом ОБСЄ з 30 січня 1992 року. Розробка Наради з безпеки та співробітництва в Європі (1973–1975 рр.) завершилася підписанням Гельсінкського Заключного акту, який визначив основи співпраці держав у Європі та став довгостроковою програмою дій для побудови мирної й демократичної Європи. Основні напрями діяльності ОБСЄ охоплюють безпеку, економіку, науку, технології, довкілля, права людини, інформацію, культуру та освіту.

Рис. 2.1. Основні **напрями** допомоги Україні з боку Північноатлантичного Альянсу [45]

Сьогодні ОБСЄ є найбільшою регіональною організацією, що об'єднує 57 держав Європи, Центральної Азії та Північної Америки, і сприяє розвитку політичного діалогу та співробітництва у військово-політичній, економічній, екологічній та гуманітарній сферах. Організація також підтримує партнерські

зв'язки з середземноморськими країнами (Алжир, Єгипет, Ізраїль, Йорданія, Марокко, Туніс) та азійськими державами (Афганістан, Корея, Таїланд, Японія) [5, с.15].

У червні 1999 року в Україні було створено Координатора проєктів ОБСЄ (КПОУ) як нову форму співпраці. Його діяльність ґрунтується на мандаті Постійної Ради ОБСЄ та Меморандумі про взаєморозуміння між Україною і ОБСЄ від 13 липня 1999 року, ратифікованому Верховною Радою 10 лютого 2000 року. Координатор адмініструє проєкти відповідно до пріоритетів української сторони, спільно з державними установами та громадянським суспільством. Основні напрямки його діяльності включають:

подолання наслідків триваючої агресії РФ проти України;

- підтримку демократизації: розвиток громадянського суспільства, зміцнення виборчих процесів, сприяння національному діалогу та взаємодії уряду з громадськими організаціями;
- посилення верховенства права: вдосконалення законодавства та практичного застосування принципу верховенства права, зміцнення спроможностей державних органів і громадських організацій у боротьбі з торгівлею людьми, забезпечення гендерної рівності, розвиток адміністративної юстиції, підтримка єдності судової практики у сфері прав людини, реформа органів внутрішніх справ;
- забезпечення пріоритетності безпеки людини: вдосконалення правових рамок у боротьбі з торгівлею людьми, кіберзлочинністю та домашнім насильством, а також підтримка соціальної та психологічної реабілітації населення, постраждалого від конфліктів;
- економіко-екологічну та військово-політичну сферу: розвиток національних спроможностей у гуманітарному розмінуванні, підвищення стандартів національної екологічної безпеки, реагування на загрози довкіллю, зокрема в хімічній та біологічній сферах, очищення територій від вибухонебезпечних залишків війни, боротьба з відмиванням коштів [44].

У 2013 році Україна головувала в ОБСЄ, приділяючи увагу врегулюванню «заморожених» конфліктів, контролю над озброєннями, протидії транснаціональним загрозам, захисту довкілля та виконанню людських зобов'язань, зокрема свободи ЗМІ та освіти для молоді. Під час 20-го засідання Ради міністрів закордонних справ (РМЗС) ОБСЄ у Києві 5–6 грудня 2013 року ухвалено важливі рішення та декларації щодо всіх трьох вимірів діяльності Організації та Форуму з безпеки і співробітництва.

У зв'язку з порушенням Росією зобов'язань щодо територіальної цілісності України та її військовим вторгненням, 21 березня 2014 р. держави-учасниці ОБСЄ ухвалили рішення про направлення до України Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ (СММ). Місія збирала дані про безпекову ситуацію, порушення прав людини, сприяла діалогу та інформувала владу і населення про інциденти.

14 квітня 2014 р. у Відні підписано Меморандум між Україною та ОБСЄ про розміщення СММ, який набрав чинності 13 червня 2014 р. Після підписання Мінського протоколу (5 вересня 2014 р.) та меморандуму (19 вересня 2014 р.) СММ надавала підтримку у виконанні домовленостей, зокрема щодо моніторингу припинення вогню, відведення важкого озброєння та контролю ділянок українсько-російського кордону. Мандат СММ поширювався на всю територію України, включно з Кримом і Севастополем.

Росія блокувала доступ СММ до Криму та обмежувала діяльність місії на окупованих територіях Донбасу, що свідчило про небажання РФ допустити міжнародний моніторинг. Місія щодня готувала доповіді, поширювані серед держав-учасниць ОБСЄ. Відмова Росії продовжити мандат СММ 31 березня 2022 р. продемонструвала вибір агресивної війни замість підтримки міжнародного миру.

Берлінська Декларація (2 липня 2014 р.) передбачала доступ спостерігачів ОБСЄ до російських пунктів пропуску «Донецьк» і «Гуково». До 30 вересня 2021 р. 22 спостерігачі здійснювали моніторинг на цих пунктах, що було ключовим

для виконання Мінських домовленостей (п.4 протоколу) щодо контролю режиму припинення вогню та безпекових зон.

Після блокування Росією продовження мандата СММ місія припинила діяльність. Україна розцінила це як сигнал про намір РФ продовжувати постачання зброї, військової техніки та найманців на окуповані території Донецької та Луганської областей [3].

Співробітництво між Україною та Сполученими Штатами Америки почалося після проголошення незалежності України в 1991 році, коли США стали одними з перших держав, які визнали нову країну, що дало можливість розвивати політичні та економічні відносини. Уже в перші роки незалежності було підписано кілька важливих двосторонніх угод, які визначили правила взаємодії, зокрема в економіці, торговельній сфері та безпеці, що дозволило закріпити стратегічне партнерство та створити основу для подальшого розвитку співпраці.

Однією з перших ключових угод став Договір про дружбу, співробітництво та партнерство, який було підписано у 1994 році, і який передбачав взаємну повагу до суверенітету, територіальної цілісності та непорушності кордонів, а також визначав спільні напрями роботи у політичній, економічній, науковій і культурній сферах, що зміцнило довіру між державами. У тому ж році було підписано Будапештський меморандум, за яким США, Велика Британія та Росія гарантували безпеку України в обмін на добровільне відмовлення від ядерної зброї, що стало важливим кроком для зміцнення обороноздатності та міжнародного авторитету країни.

У наступні роки співпраця активно розвивалася у військовій сфері, оскільки Україна прагнула модернізувати свої збройні сили та впровадити стандарти НАТО, і США надали підтримку у проведенні спільних навчань, обміні інформацією та реформуванні оборонної промисловості, що дозволило підвищити обороноздатність держави. Особливо важливим це стало після анексії Криму та початку агресії на Донбасі у 2014 році, коли США надавали військову допомогу, техніку та консультації, що сприяло зміцненню оборонного

потенціалу України та підвищенню готовності її збройних сил до захисту територіальної цілісності.

Не менш активним було економічне співробітництво, яке розвивалося через угоди про захист інвестицій, зниження торговельних бар'єрів і підтримку малого та середнього бізнесу, що сприяло економічному розвитку та підвищенню стабільності в державі. США також підтримували Україну у питаннях енергетичної безпеки, оскільки країна прагнула зменшити залежність від постачання газу з Росії, і допомога полягала у диверсифікації джерел енергії та розвитку відновлюваних ресурсів, що сприяло зміцненню економічної незалежності.

Політичне співробітництво між двома країнами залишалося стратегічним, оскільки вони проводили регулярні консультації, підписували меморандуми про взаєморозуміння та створювали спільні комісії для вирішення актуальних питань регіональної безпеки та міжнародного права, що дозволяло Україні активніше інтегруватися у глобальну політику. У 2008 році було оновлено Стратегічне партнерство, яке закріпило принципи довгострокової взаємодії та визначило пріоритетні сфери співпраці, серед яких були демократичні реформи, боротьба з корупцією та зміцнення верховенства права, що показало прагнення обох сторін до стабільного та передбачуваного партнерства.

Особливо важливими двосторонні угоди стали після 2014 року, коли Росія порушила міжнародні норми, анексувавши Крим та підтримавши бойові формування на Донбасі, що змусило Україну шукати додаткову підтримку у США, які надавали політичну, економічну та військову допомогу, підписували нові угоди про постачання озброєння, навчання та спільні військові проєкти, що зміцнювало обороноздатність держави. Крім того, було розширено співпрацю у сфері кібербезпеки та протидії гібридним загрозам, що допомогло Україні підвищити захищеність інформаційної інфраструктури та зміцнити стратегічні позиції у регіоні.

Україна та США активно співпрацюють також у гуманітарній сфері та розвитку громадянського суспільства, оскільки підтримка реформ у освіті,

медицині, науці та культурі реалізується через гранти, міжнародні програми та обміни, що допомагає розвивати соціальні інститути та поширювати демократичні цінності серед населення. Завдяки цим угодам та програмам двостороннє співробітництво охоплює всі ключові сфери державного життя, включаючи безпеку, економіку, демократичні та соціальні реформи, а також гуманітарну допомогу, що забезпечує Україні надійну підтримку на міжнародній арені та сприяє стабільності у регіоні.

Таким чином, угоди між Україною та США є не лише юридичною основою співпраці, а й ефективним інструментом зміцнення національної безпеки, економічного розвитку та міжнародного авторитету, оскільки вони дозволяють протидіяти зовнішнім загрозам, сприяють внутрішньому прогресу та створюють фундамент для інтеграції України у світове співтовариство, що демонструє стратегічне партнерство та взаємну підтримку обох держав. А участь України у НАТО та ОБСЄ забезпечує міжнародну підтримку, зміцнення оборонного потенціалу та сприяє мирному врегулюванню конфліктів, посилюючи безпеку країни та стабільність у регіоні.

2.3. Білінійна безпекова угода Україна–США (2024): зміст та ключові положення

Попередній досвід співпраці України зі США у сфері безпеки, накопичений протягом десятиліть через двосторонні угоди та стратегічні партнерства, створив основу для нових домовленостей, які враховують сучасні загрози та потреби держави. Білінійна безпекова угода 2024 року визначає основні принципи двостороннього співробітництва України та США у сфері безпеки, при цьому взаємодія базується на повазі до суверенітету і незалежності кожної зі сторін, дотриманні норм міжнародного права та Статуту ООН, відданості демократичним цінностям, верховенству права, правам людини, прозорості та підзвітності, а також на зміцненні євроатлантичної стабільності та безпеки через інтеграцію та оперативну сумісність у сфері стримування й оборони [61, 54].

Політика сторін передбачає спільні дії щодо протидії будь-якій потенційній або реальній агресії проти територіальної цілісності будь-якої із сторін. Зобов'язання США зосереджені на активній підтримці України у війні та запобіганні майбутнім військовим загрозам. У випадку збройного нападу або загрози нападу передбачено проведення високорівневих консультацій протягом 24 годин та розробку додаткових заходів у сфері оборони, включно з економічними, військовими та політичними кроками, санкціями або контролем експорту. Сторони також здійснюють обмін розвідувальною інформацією і консультуються з державами, що підписали Спільну декларацію 2023 року щодо додаткових заходів реагування [61].

Для зміцнення безпеки та стабільності в Європі та стримування загроз, спрямованих проти сторін, угода передбачає:

- реалізацію чинних угод і домовленостей у сфері безпеки, зокрема щодо науково-технічної співпраці, захисту секретної оборонної інформації та контролю кінцевого використання;
- регулярні зустрічі для обміну інформацією про нові загрози, підвищення інтеграції оборонних систем та оперативної сумісності України з НАТО;
- розвиток оборонного потенціалу через підготовку та військову освіту, постачання оборонних товарів і послуг, спільні навчання та маневри, планування протидії загрозам, кібербезпеку, захист критичної інфраструктури, протидію пропаганді та дезінформації, забезпечення безпеки в Чорному морі, розмінування та інші взаємно погоджені заходи [61, 54].

Угода також передбачає поглиблену співпрацю розвідувальних органів, включно з підтримкою США у сфері контррозвідки та дотриманням норм міжнародного права у веденні збройних конфліктів.

Сторони підкреслюють, що без повного відновлення суверенітету та територіальної цілісності України її безпека не може бути гарантована. Угода спрямована на досягнення справедливого і тривалого миру, що враховує права України та має широку міжнародну підтримку, зокрема через Українську формулу миру [61, 54].

Таким чином, Білінійна безпекова угода 2024 року не лише визначає рамки двосторонньої співпраці, але й слугує стратегічним інструментом зміцнення обороноздатності України та її інтеграції в євроатлантичну систему безпеки. Угода забезпечує механізми швидкого реагування на загрози, систематичний обмін інформацією, координацію військових навчань та розвиток спроможностей у сфері кібербезпеки, протидії дезінформації, захисту критичної інфраструктури та стабільності Чорноморського регіону.

Висновки до другого розділу. Аналіз показує, що міжнародна спільнота робить значні кроки для підтримки безпеки України та її статусу суверенної держави. Після завершення Другої світової війни міжнародний правопорядок визначив пріоритетом забезпечення миру й безпеки кожної держави, а також своєчасне запобігання політичній агресії та інших протиправних дій. Досягнення цих цілей стало можливим завдяки об'єднанню країн у різні союзи, кожен із яких має власні стратегічні завдання та механізми їх реалізації.

Проте наявність потужних міжнародних організацій – ООН, ОБСЄ, ЄС, НАТО – не гарантує повної безпеки, адже багато держав продовжують перебувати в умовах тривалих воєнних конфліктів зі щоденними втратами серед цивільного та військового населення.

Станом на 2025 рік Україна вже четвертий рік протистоїть агресору та потерпає від загарбницької політики і військових злочинів сусідньої держави. Міжнародна спільнота усвідомлює загрозу РФ для України та її державності, активно здійснює військову підтримку та контролює реалізацію стратегічних заходів. Водночас для досягнення остаточної мети необхідне ухвалення рішень щодо припинення співпраці з РФ, ізоляції агресора та відновлення міжнародного порядку на засадах верховенства права, незалежності держав та права на самовизначення націй.

РОЗДІЛ 3

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ВІЙСЬКОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА МІЖ УКРАЇНОЮ ТА США

3.1. Бюджетні пакети допомоги США Україні (2022–2024): порівняння поставок та аналіз військової, економічної й гуманітарної підтримки

На основі дослідження історії військово-політичного співробітництва України зі Сполученими Штатами та аналізу основних двосторонніх домовленостей, слід перейти до розгляду ключових напрямів співпраці у військовій сфері. Даний підрозділ присвячений огляду бюджетних пакетів допомоги, наданих США з початку повномасштабного вторгнення 2022 року по 2024 рік, їх масштабам та ефективності.

Правове регулювання військової допомоги Україні визначається американським законодавством. Так, «Закон про додаткові асигнування Україні на 2022 рік», підписаний Дж. Байденом 21 травня 2022 року, передбачає виділення 40,1 млрд дол. на заходи у відповідь на російське вторгнення, включно з озброєнням, технікою, підтримкою українських біженців, продовольчою та економічною допомогою, а також на розслідування воєнних злочинів [31]. Згідно з даними Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки, основні оборонні потреби розподіляються так: \$6 млрд на зброю, розвідувальну підтримку та підготовку, \$8,7 млрд на поповнення запасів переданої зброї, \$3,9 млрд на операції Європейського командування, \$11 млрд на прискорені постачання озброєння та спорядження за ленд-лізом, \$13,8 млрд для Держдепартаменту на економічну підтримку уряду України, \$4,4 млрд на продовольство [31]. Законопроект ухвалено Палатою представників 10 травня 2022 року, ініціатива президента передбачала 33 млрд. дол., однак Конгрес запропонував збільшити суму.

«Закон про ленд-ліз на захист демократії 2022 року» («Ukraine Democracy Defense Lend-Lease Act of 2022»), підписаний 9 травня 2022 року, дозволяє

надавати Україні оборонні засоби, техніку та стратегічні ресурси у позичку або оренду без обмеження терміну, спрощує бюрократичні процедури та прискорює поставки зброї. Закон усуває вимогу компенсації витрат уряду США та не обмежує види озброєння, що дозволяє Україні формувати перелік необхідної зброї за погодженням з американською стороною [31].

Якщо зосередитися на фактичних обсягах допомоги, наданої Сполученими Штатами, слід зазначити, що з початку запровадження воєнного стану на території України США виділили \$287 млрд міжнародної допомоги, включно з військовою, бюджетною та гуманітарною. Лідером за обсягами фактичної допомоги також залишається Європейський Союз із сумою \$125,4 млрд. Особливістю підтримки США є надання грантів замість кредитів та значне лідерство у військовій підтримці, що оцінюється в \$69 млрд.

За оцінками групи Economist for Ukraine, реальний обсяг військової допомоги США Україні з 2022 року становить \$18,3 млрд. Основна причина різниці між офіційною оцінкою та фактичними поставками – завищена оцінка вартості зброї зі складів США та врахування витрат, які безпосередньо не стосуються України. Ці дані підтверджуються звітом спеціального генерального інспектора США Конгресу, згідно з яким \$40,8 млрд, виплачені Міністерством оборони США, та \$5 млрд Держдепартаментом, із яких \$7 млрд витрачені на поповнення запасів Пентагону, а \$22,6 млрд – на підтримку операцій США у Європі та програми НАТО. Безпосередньо Україна отримала \$13,6 млрд: \$11,2 млрд – за програмою USAI (закупівля озброєння для України); \$2,2 млрд – за програмою FMF (прямі закупівлі зброї); \$200 млн – на розмінування та \$30 млн – на підготовку військових.

Визначити точний обсяг військової допомоги США Україні складно через відсутність детальної інформації у відкритому доступі. Проте, якщо орієнтуватися на частку США в загальній військовій допомозі Україні (приблизно 45% від усіх партнерів), то ця частка від бюджетної оцінки \$40,6 млрд становить близько \$18,3 млрд, що узгоджується з розрахунками Economist for Ukraine, або в середньому \$6 млрд на рік.

Якщо врахувати всю оголошену військову допомогу США, включно з опосередкованою (наприклад, заміщення Пентагоном власних запасів), яка оцінюється в \$69 млрд, то за три роки середня річна сума складає близько \$23 млрд. Таким чином формується орієнтовний діапазон фактичної військової підтримки США Україні – від \$6 до \$23 млрд на рік, залежно від мінімальної оцінки фактичних поставок або максимальної з урахуванням витрат США на поповнення власних запасів і підтримку союзників за НАТО [48].

Таким чином, аналіз бюджетних пакетів допомоги дозволяє оцінити ефективність співпраці України та США у військовій сфері. Важливим аспектом є не лише фінансові обсяги, а й структура допомоги: військова підтримка забезпечує обороноздатність, економічна сприяє стабільності державних інститутів, а гуманітарна допомога пом'якшує наслідки війни для населення.

Слід зазначити, що бюджетні пакети допомоги включають комплекс заходів, спрямованих на оперативне забезпечення Збройних сил України сучасним озброєнням, технікою та обладнанням, підготовку особового складу та розвіддани. Економічні програми підтримки дозволяють забезпечити стабільне функціонування державних органів та соціальних інститутів, що є критично важливим під час війни. Гуманітарні ініціативи, зокрема постачання продовольства, медикаментів та допомога біженцям, сприяють збереженню соціальної стабільності та підтримці населення в умовах воєнного конфлікту.

Окрему увагу слід приділити динаміці фактичних поставок у порівнянні із заявленими обсягами. Хоча офіційні дані свідчать про великі суми допомоги, реальна ефективність визначається швидкістю постачання, відповідністю отриманих ресурсів потребам українських військових та здатністю інтегрувати отримане обладнання у існуючі оборонні системи. Відтак, співпраця США та України у військовій сфері демонструє не лише фінансову підтримку, а й важливу організаційну та стратегічну координацію, що дозволяє Україні посилювати обороноздатність та протидіяти загрозам на національному та регіональному рівні.

У підсумку, аналіз бюджетних пакетів допомоги показує, що взаємодія України та США у військовій сфері є багаторівневою та комплексною. Вона охоплює фінансові, матеріально-технічні та організаційні аспекти, спрямовані на забезпечення захисту державного суверенітету та стабільності в регіоні, а також підвищення ефективності оборонних та гуманітарних заходів в умовах воєнного конфлікту.

3.2. Інституційна співпраця США й України у військовій допомозі, впровадженні стандартів НАТО та трансформації оборонного сектору

Розглядаючи особливості інституційної співпраці України та США у військовій сфері та нарощування оборонного потенціалу України, слід відзначити, що для ефективної взаємодії виникла потреба у створенні механізму швидкого реагування та мобільної військової допомоги. У 2014 році ці функції були покладені на Відділ оборонного співробітництва (ODC) Європейського командування Збройних сил США (USEUCOM). ODC виступає ключовим координатором між Міністерством оборони США та Збройними Силами України, забезпечуючи підтримку модернізації української армії, надання летальної та нелетальної зброї, спорядження, медичного обладнання, транспорту та проведення тренувальних місій американськими військовими [33].

З 2014 року уряд США реалізує спеціальні програми, що системно посилюють обороноздатність України. Програма FMF (Foreign Military Financing), започаткована у 1994 році, надає фінансову підтримку для закупівлі військової техніки та послуг союзникам США. Програма ERI (European Reassurance Initiative), розпочата у червні 2014 року, спрямована на посилення присутності США у Європі та підвищення безпеки сусідніх із Росією держав через ротаційну присутність військ, навчання та розміщення техніки, водночас демонструючи підтримку України та союзників НАТО без постійного розташування контингентів на її території [33].

Програма USAI (Ukraine Security Assistance Initiative), започаткована 2016 року, забезпечує Україну оборонними товарами, навчанням та консультаціями. З 2014 по 2021 рік США виділили Україні близько 1,8 млрд доларів на посилення обороноздатності, що підкреслює системність і стратегічне значення допомоги [33].

На початок повномасштабної війни 2022 року військова підтримка США та інших західних партнерів набула системного характеру та координувалася у форматі Контактної групи з питань оборони України («Рамштайн»). Це сприяло новому етапу співпраці: створенню спільних оборонно-промислових проєктів, модернізації армії за стандартами НАТО, запуску високотехнологічного виробництва озброєння та розвитку ключових секторів, зокрема дронів технологій, артилерійського виробництва, багатошарової системи ППО, електронної боротьби та цифрового командування DELTA. Війна стала каталізатором не лише модернізації військ, а й геополітичної та інституційної інтеграції України в євроатлантичний простір.

Аналіз розвитку оборонних технологій в Україні після початку повномасштабного вторгнення свідчить, що процес модернізації армії фактично розпочався ще у 2014 році завдяки підтримці партнерів у євроатлантичній спільноті. Українські дослідники Джус О. А. та Проховник П. М. детально проаналізували міжнародне військове співробітництво Збройних Сил України у період агресії РФ 2014–2021 рр. та визначили його роль у забезпеченні державного суверенітету.

Однією з перших ініціатив стало узгодження курсу співпраці України з країнами НАТО – Польщею та Литвою – для посилення синергії політичних і військових зусиль та створення спільної високопрофесійної військової бригади імені князя Костянтина Острозького. У вересні 2014 року у Варшаві уряди трьох держав підписали «Угоду щодо створення спільної військової частини» («ЛитПолУкрбриг»), що стало основою для тристороннього регіонального альянсу «Люблінський трикутник» у 2020 році. Литва першою надала Україні

летальне озброєння, передавши у вересні 2016 року 150 тонн боєприпасів для стрілецької зброї.

Важливу роль відіграють тренувальні місії: США «JMTG-U» (Об'єднана багатонаціональна навчальна група – Україна) з березня 2015 року, канадська «UNIFIER» та британська «ORBITAL». Польща та Литва також активно залучені до спільних навчальних проєктів через «JMTG-U». До 2022 року інструктори НАТО системно готували українських військовослужбовців за стандартами Альянсу. Тренувальні програми суттєво підвищили бойові та оперативні спроможності ЗСУ, прискорили процес реформування армії та адаптацію до сучасного воєнного середовища.

Після початку повномасштабного вторгнення зовнішня підтримка набула безпрецедентних масштабів і стала ключовим фактором збереження обороноздатності України. Водночас, незважаючи на значну залежність від ресурсів партнерів, Україна істотно розвинула власний військово-промисловий комплекс і налагодила виробництво різних типів озброєння, хоча частина потреб оборонного сектору й надалі покривається зовнішніми джерелами.

Розглядаючи ситуацію на сучасному етапі, слід відзначити, що на початку 2025 року Президент України Володимир Зеленський офіційно заявив: 30% потреб Збройних Сил України забезпечується вітчизняним оборонним виробництвом. Основні напрями технологічних і виробничих досягнень України у сфері оборонних технологій подано нижче [23].

Дронові технології. Одним із найбільш вагомих досягнень України стало стрімке зростання дрової індустрії, яка у 2024 році виготовила майже 2 млн безпілотних апаратів. Цей показник перевищує обсяги виробництва будь-якої держави-члена НАТО, включно зі США та росією, а потенційні можливості галузі сягають 4 млн одиниць на рік. Подальший розвиток FPV-дронів і дронів-перехоплювачів фінансується через українські оборонні тендери в межах «Дрової коаліції», що об'єднує шістнадцять держав НАТО у форматі Контактної групи з оборони України («Рамштайн»). Україна стала першою державою світу, яка інституціалізувала Сили безпілотних систем як окремий

рід військ. У підрозділах формуються спеціалізовані команди для інтеграції безпілотних систем у бойові операції. За оцінками Центру стратегічних і міжнародних досліджень (CSIS), такі структурні зміни суттєво трансформують інституційний ландшафт ЗСУ та підвищують їхню здатність адаптуватися до швидких технологічних змін [68].

Бронетехніка. Україна нарощує виробництво сучасних танків і бронемашин різних модифікацій: Т-64БМ «Булат», що активно використовується з 2022 року; Т-84У «Оплот»; новітній «Оплот-2М», представлений у 2024 році без використання російських компонентів; а також адаптований до стандартів НАТО танк Т-84-120 «Ятаган». Налагоджено серійне виробництво бронетранспортерів БТР-4Е та легких бронемашин «Новатор-2» і «Варта-2», запуск яких відбувся у 2024 році [67].

Артилерійське виробництво. У 2023–2024 роках Україна суттєво збільшила виробництво артилерійських і мінометних боєприпасів — на 150%, з 1 млн пострілів на рік до 2,5 млн. До цього переліку входять і національні 155-мм артилерійські снаряди. Про запуск робіт над ними було офіційно повідомлено у червні 2023 року речницею «Укроборонпрому» Наталією Сад під час брифінгу «Виробництво озброєння та техніки для потреб Сил безпеки та оборони України».

Цифрове командування й управління боєм. Створення національної системи ситуаційної обізнаності DELTA стало однією з ключових інновацій українського оборонного сектору. DELTA забезпечує комплексне бачення поля бою в режимі реального часу, планування операцій та оперативний обмін інформацією на рівні підрозділів, бригад і угруповань, а за необхідності — і з союзниками [41].

Багатошарова система ППО. Українська система протиповітряної оборони, інтегрована з низкою сучасних західних платформ, продемонструвала високу стійкість до масованих ударів та здатність швидко адаптуватися до нових загроз війни

Засоби радіоелектронної боротьби (РЕБ). РЕБ є ключовим елементом високотехнологічності українських Сил оборони. Система охоплює засоби радіоелектронного придушення, радіоелектронної розвідки та технології захисту від ворожих засобів придушення, що значно підвищує ефективність дій українських підрозділів у сучасних бойових умовах.

Унікальний бойовий досвід та професіоналізм. Повномасштабна війна сприяла формуванню унікального бойового досвіду та високого рівня професійності українських військовослужбовців, що є одним із ключових оборонних ресурсів держави [38].

Таким чином, аналіз розвитку оборонних технологій України свідчить, що системне поєднання внутрішнього потенціалу та міжнародної підтримки стало ключовим чинником посилення обороноздатності держави. Результатом цього стало створення сучасного, технологічно оснащеного війська, здатного ефективно реагувати на новітні загрози та адаптуватися до інноваційних викликів сучасної війни. Високий рівень професіоналізму військовослужбовців, розвиток дрової індустрії, бронетехніки, артилерійського виробництва, систем ППО та електронної боротьби, а також впровадження цифрових систем командування й управління боєм забезпечили Україні не лише оперативну перевагу на полі бою, а й інтеграцію у євроатлантичний безпековий простір, формуючи основи для подальшого розвитку оборонного потенціалу держави.

3.3. Інновації й технології у військових операціях, включно з використанням цифрових платформ та технологій штучного інтелекту

Запровадження інновацій в оборонну промисловість, розробка та активне використання новітніх технологій у сфері безпеки й оборони є ключовими чинниками посилення національної спроможності будь-якої держави. Одним із першочергових завдань стає зміцнення військового потенціалу з метою ефективної протидії агресору. У цьому контексті у Збройних Силах України було

впроваджено інноваційну систему бойового управління DELTA, що закріплено спеціальним рішенням Ради вищого командування Збройних Сил України.

Україна позиціонує себе як високотехнологічна держава, де цифрові рішення та високоточні озброєння компенсують чисельну перевагу противника. За словами Міністра оборони України Рустема Умерова, «завдяки DELTA вже знищено ворожої техніки на суму понад 15 мільярдів доларів». Система успішно пройшла аудит і відповідає сучасним вимогам комплексного захисту інформації. Модернізований підхід до інтеграції програмного забезпечення дозволив включити DELTA до офіційних бойових процесів Збройних Сил України.

Система DELTA являє собою комплексну екосистему військових цифрових продуктів, що щоденно сприяють знищенню ворожих цілей. До її складу входять мобільний застосунок, військовий месенджер, захищений стрімінг із поля бою, цифрова карта, засоби планування операцій та інструменти інтеграції з іншими військовими системами. Завдяки цій розробці Центру інновацій Міноборони військові можуть ефективно планувати операції, обмінюватися розвідувальною інформацією щодо позицій противника у захищеному просторі та координувати дії в режимі реального часу. Система створена відповідно до стандартів НАТО і передбачає інтеграцію широкого спектра безпілотних систем для оптимізації застосування дронів у бойових завданнях.

Регулювання порядку надання матеріально-технічної допомоги з боку міжнародних партнерів здійснюється згідно з Постановою Верховної Ради України № 3851 *«Про деякі питання здійснення парламентського контролю за надходженням та використанням міжнародної матеріально-технічної допомоги в умовах воєнного стану»* від 16 липня 2024 року. Для моніторингу отримання та використання міжнародної матеріально-технічної допомоги (ММТД) важливе значення має спеціалізоване програмне забезпечення, що дозволяє відслідковувати у режимі онлайн усі запити Міністерства оборони та Збройних Сил України, а також інформацію про донорів і їхні пропозиції щодо забезпечення потреб військ. До ключових цифрових інструментів належать:

COTA – інформаційно-аналітична система Апарату Ради національної безпеки і оборони України, куди Міністерство оборони щодня передає інформацію про отримані озброєння та техніку, а також плани їхнього постачання;

LOGFAS (Logistic Functional Area Services) – інтегрований набір програмних систем НАТО для забезпечення логістики, який з 15 жовтня 2022 року офіційно використовується Збройними Силами України;

КОРОВАЙ – спеціальне програмне забезпечення, створене у співпраці США, Великої Британії та України та впроваджене з 1 вересня 2022 року для моніторингу ММТД. Міністерство цифрової трансформації України відповідає за його технічне функціонування, наповнення даними здійснює Міністерство оборони, а Міжнародний координаційний центр донорів (IDCC) – за узгодження та підтвердження інформації про обсяги та форми наданої допомоги;

SAP – система, призначена для автоматизації процесів логістичного планування, обліку запасних частин, технічного обслуговування та речового забезпечення.

Для фіксації та відстеження озброєння, наданого Сполученими Штатами, з грудня 2022 року застосовується система штрих-кодування, що дає змогу миттєво передавати серійні номери зброї до відповідних баз даних у США [64; 26, с. 57–59].

Сучасні тенденції цифровізації оборонного сектору передбачають впровадження штучного інтелекту у процеси управління, розвідки та логістики. Системи аналізу великих масивів даних, автоматизовані алгоритми обробки інформації з безпілотних комплексів та прогнозування оперативної обстановки є важливими складовими сучасних військових операцій. Використання ІІІ забезпечує підвищення точності рішень, швидкості реагування та ефективності застосування сил і засобів, інтегруючись у наявні цифрові платформи для формування єдиної системи ситуаційної обізнаності та управління бойовими діями.

Особливу роль у підвищенні ефективності цифрового управління відіграє система PURL (Persistent Uniform Resource Locator). PURL забезпечує постійні унікальні посилання на документи, дані та матеріали, що використовуються у військових та логістичних процесах. У контексті українського оборонного сектору PURL застосовується для надійного доступу до баз даних постачань, внутрішньовідомчих документів та інформації про матеріально-технічну допомогу. Це дозволяє забезпечити прозорість, уніфікацію даних та оперативний доступ до них усім залученим структурам, що критично важливо під час координації дій у воєнний період. Система PURL сприяє інтеграції всіх цифрових платформ (COTA, LOGFAS, КОРОВАЙ, SAP) в єдину екосистему управління оборонними ресурсами, підвищуючи швидкість обміну інформацією та контроль за процесами планування й логістики.

Розширення застосування цифрових платформ та інноваційних рішень значно підвищує прозорість процесів отримання та розподілу матеріально-технічної допомоги, що має ключове значення в умовах воєнного стану. Злагоджена робота програмних комплексів забезпечує відповідність національних процедур міжнародним стандартам та підвищує ефективність координації між Україною та державами-партнерами.

Висновки до третього розділу. Отже, відповідно до наведеного у розділі матеріалу, слід зазначити, що співпраця України та США у військовій сфері є досить налагодженою та перспективною, результатом чого є взаємна зацікавленість у розвитку обороноздатності України у обох сторін. Заінтересованість у зростанні могутності українського військового потенціалу, укріпленні оборонних можливостей України продемонстрована законодавчому рівні – прийнятті ряду національних актів як Україною, так і Сполученими Штатами, а також достатньої кількості двосторонніх угод. Керівництво Сполучених Штатів, чітко усвідомлюючи наявність реальної загрози з боку держави-ворога не тільки для України, а й для всього європейського простору, розробляє нормативно-правові акти, спрямовані на надання різних видів підтримки Україні – військової, гуманітарної, матеріально-технічної тощо, а

також розробляє відповідний механізм реалізації прийнятих законів. Україна, як держава, яка прагне повноцінної інтеграції у Європейський Союз, членство у Північноатлантичному альянсі, приймає відповідні закони, спрямовані на раціональне використання військової допомоги країн-партнерів (як США, так і інших членів НАТО).

Досліджуючи позитивний досвід американської допомоги протягом останніх одинадцяти років (починаючи з 2014), слід взяти до уваги те, що зовнішньополітичний курс США спрямований не тільки на підписання формальних домовленостей з Україною та іншими провідними державами світу про надання військової та іншої допомоги, а й на реальну активну участь у підтримці України, про що свідчать фактичні дані як українських, так і зарубіжних видавництв. Але, з метою надійного оснащення української армії, запровадження та забезпечення раціонального використання новітніх технологій у ЗСУ, керівництво Сполучених Штатів разом із країнами НАТО повинно розробляти окрему стратегію, що направлена на безпосереднє придушення дій ворога.

РОЗДІЛ 4.

ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШОЇ СПІВПРАЦІ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА США

4.1. Проблеми реалізації військової допомоги США Україні: політичні дебати, бюрократичні та логістичні бар'єри й корупційні ризики

З початку Євромайдану 2013 року уряд США та Конгрес висловлювали критичну оцінку дій адміністрації президента Віктора Януковича, спрямованих на придушення мирних протестів громадян, які виступали за євроінтеграцію. Американська реакція стала чітким сигналом підтримки демократичних процесів в Україні та прагнення українського населення до участі у формуванні євроінтеграційного курсу.

28 лютого 2014 року президент США Барак Обама заявив, що український народ має право самостійно визначати своє майбутнє, та закликав припинити насильство. Він підкреслив, що Сполучені Штати разом із міжнародною спільнотою залишатимуться непохитними у спротиві будь-якому військовому втручання в Україну. Важливим дипломатичним кроком стала 90-хвилинна телефонна розмова Обама з президентом РФ Володимиром Путіним 2 березня 2014 року, під час якої Обама наголосив, що введення російських військ на територію України є грубим порушенням норм міжнародного права та усіх угод між Україною та РФ. Він також висловив занепокоєння щодо порушення суверенітету та територіальної цілісності України і закликав дозволити українському народу самостійно визначати свою долю.

16 березня 2014 року було видано виконавчий наказ №13661, який доповнив попередній указ 13660 про надзвичайний стан в Україні. Новий указ розширив сферу застосування національної надзвичайної ситуації, визнаючи дії російського уряду щодо України, зокрема розгортання військ у Криму, підривом демократичних процесів, що становить пряму загрозу миру, безпеці, стабільності, суверенітету та територіальній цілісності України.

У своїх виступах Обама також підкреслив роль НАТО як військово-політичного союзу з 28 держав, наголосивши на необхідності відкритості альянсу для нових членів у регіоні та важливості зміцнення обороноздатності України, Грузії та Молдови. Він закликав союзників підтвердити принцип, що країни, здатні відповідати стандартам альянсу та робити вагомий внесок у безпеку союзників, мають відчинені двері до членства в НАТО.

До кінця свого терміну Барак Обама продовжував відстоювати чітку позицію щодо України, закликаючи обраного президента Дональда Трампа підтримувати дипломатичне врегулювання «української кризи» та протистояти діям РФ, що суперечать американським цінностям і нормам міжнародного права.

Політика США за адміністрації Обами характеризувалася двоякістю. З одного боку, зріс рівень допомоги та інтенсивність політичного діалогу: у 2014 році Україні було виділено \$320 млн, включно з \$118 млн військової допомоги, тоді як у попередні чотири роки допомога становила близько \$470 млн. З іншого боку, США утримувалися від більш жорстких методів військово-політичного втручання та активно підтримували дипломатичне врегулювання конфлікту на Донбасі. Позиція адміністрації щодо летальної зброї залишалася обережною, обмежуючись невеликими партіями легкої стрілецької зброї, а кілька запитів України на постачання озброєнь протягом наступних років залишалися без задовільної відповіді [43].

Важливим кроком у підтримці України стало ухвалення Конгресом США у 2014 році «Акту на підтримку свободи в Україні», який закріпив законодавчу підтримку державного суверенітету та територіальної цілісності України, передбачав розширення санкцій проти РФ, невійськову допомогу та надання оборонного озброєння, включно з протитанковою зброєю. Водночас адміністрація Обами наголосила, що прийняття акту не змінює політики щодо конфлікту та не передбачає постачання великого обсягу летальної зброї, уникаючи ескалації військових дій з боку Росії [70].

Попри деякі встановлені американським урядом обмеження щодо припинення відносин з РФ, активній участі США у військово-політичній

підтримці України, слід зазначити, що важливим кроком, спрямованим на допомогу Україні є прийняття Конгресом США у 2014 році «Акту на підтримку свободи в Україні», який закріпив законодавчу підтримку України. Даний нормативно-правовий документ крім заяв про підтримку територіальної цілісності та суверенітету України, містив рекомендації щодо посилення санкційного тиску на росію, розширення невійськової допомоги та надання Києву оборонного озброєння, включаючи протитанкову зброю. Проте адміністрація Обама зробила заяву про те, що прийняття цього акту не передбачає змін в політиці щодо конфлікту між Україною та росією, продовжуючи утримуватися від постачання летальної зброї, побоюючись ескалації військових дій з боку росії [70].

Наприкінці 2021 року, на тлі загострення безпекової ситуації на кордоні України та РФ, уряд США посилив увагу на потенційну загрозу для безпеки України та необхідність підготовки її збройних сил до відсічі агресору. До початку повномасштабного вторгнення РФ 24 лютого 2022 року Вашингтон водночас прагнув запобігти ескалації конфлікту та привернути увагу світової спільноти до агресивних планів Росії, а також надати Україні необхідну політичну та військову підтримку.

Від моменту оголошення «спеціальної воєнної операції» США активно інформували Україну про загрози з боку РФ і координували дії з міжнародними партнерами для стримування агресії. Одним із результатів стало узгодження пакетів жорстких санкцій, які були впроваджені США, Канадою та європейськими державами одразу після вторгнення Росії.

Важливим елементом стратегії стримування агресії стала дипломатична діяльність Білого дому. 7 грудня 2021 року президент США Джо Байден провів відео зустріч із президентом РФ, під час якої наголосив на необхідності деескалації напруженості та попередив про жорсткі санкції у разі подальшої агресії. Російська сторона ігнорувала ці попередження і наполягала на захисті власних «політичних інтересів» щодо України.

15 грудня 2021 року російський уряд надіслав США проєкт угоди про «гарантії безпеки», що формально мав би знизити напруженість. Основними положеннями документа були вимоги до НАТО відмовитися від політики «відкритих дверей», що було неприйнятним для США та їхніх союзників. Вашингтон розглядав цю угоду як односторонню декларацію інтересів Росії та продовжував шукати дипломатичні шляхи врегулювання конфлікту. 10 січня 2022 року відбулася зустріч Байдена з Путіним, проте переговори не дали результатів, окрім взаємних звинувачень.

На тлі цих подій початок президентських виборів США у 2024 році спричинив нові політичні дискусії щодо України. Кандидатка від Демократичної партії Камала Гарріс критикувала позицію республіканця Дональда Трампа, називаючи його підхід до припинення війни з Росією «пропозицією капітуляції». Трамп у відповідь заявив про прагнення «припинення вогню» та зупинення довготривалого конфлікту, що підкреслювало різницю у політичних стратегіях щодо протидії російській агресії.

Позиція Дональда Трампа у питанні врегулювання російсько-української війни характеризувалася прагненням до «припинення вогню» та досягнення миру, при цьому він уникнув прямої відповіді на запитання щодо можливої відмови України від частини своїх територій. Кандидат наголошував, що угода про завершення війни має бути не лише швидкою, а й «справедливою», не роз'яснивши при цьому, що саме він вкладає в поняття справедливого миру [46, 51]. За словами колишнього заступника державного секретаря США Деніела Фріда, бачення «справедливої» угоди, озвучене Трампом, було окреслено його напарником у віцепрезидентській кампанії Джей Ді Венсом, і така версія є неприйнятною для України.

У протилежність Трампу, кандидатка від Демократичної партії Камала Гарріс під час передвиборчої кампанії акцентувала на необхідності продовження тиску на РФ у разі подальшої агресії. Вона заявила: «Якщо Росія далі вторгатиметься в Україну, Сполучені Штати разом з нашими союзниками та партнерами завдадуть їй значних і безпрецедентних економічних втрат».

Віцепрезидентка наголосила на системних порушеннях прав цивільного населення російськими військами, включно із вбивствами, тортурами, насильством та незаконною депортацією дітей, визначаючи дії РФ як «варварські і нелюдські» [32].

Першу зустріч з президентом України Володимиром Зеленським Гарріс провела у лютому 2022 року, за п'ять днів до початку повномасштабного вторгнення. На Мюнхенській конференції з безпеки 17 лютого 2024 року вона підтвердила непохитну позицію США щодо захисту суверенітету та територіальної цілісності держав, права національних держав обирати свої альянси та верховенство закону, наголошуючи на необхідності протидії агресії диктаторів і захисту міжнародного порядку [58].

Аналіз позицій американського керівництва демонструє складну та багатовекторну політику США щодо України, яка включає:

1. Дипломатичне стримування агресії РФ.
2. Економічний та санкційний тиск на Кремль.
3. Законодавче закріплення оборонної допомоги Україні.
4. Військову підтримку у вигляді озброєнь, навчання та логістики.

Незважаючи на внутрішні політичні дебати та різницю підходів між адміністраціями та кандидатами, США системно підтримують територіальну цілісність і суверенітет України, балансуючи між обережною військовою участю та активною санкційною політикою. Такий підхід створив основу для формування комплексної системи міжнародної допомоги Україні, яка поєднує військову та політичну підтримку, забезпечуючи стратегічну стійкість держави у складних умовах триваючого збройного конфлікту та глобальної безпекової нестабільності.

4.2. Геополітична роль США та міжнародної коаліції у підтримці України та стримуванні російської агресії

Розглядаючи вагомі кроки у напрямку геополітичної співпраці провідних країн світу у напрямку військово-політичної підтримки України, слід зазначити, що головними з них виступають створені світовою спільнотою міжнародні коаліції, спрямованих на підтримку України. Під час повномасштабної війни з Росією, зокрема в рамках зустрічей формату «Рамштайн», західні союзники створили дев'ять коаліцій для надання Україні різноманітної військової допомоги. Лідерами цих коаліцій виступають Німеччина, Велика Британія, Норвегія, США, Ісландія, Литва, Нідерланди, Данія, Естонія, Люксембург, Латвія та Франція (рис. 4.1).

Рис. 4.1. Коаліції для допомоги Україні різними видами озброєнь [37]

Однією з перших міжнародних коаліцій є створена у січні 2023 коаліція бронетанкової техніки, лідерство в якій взяла на себе Німеччина, адже саме німецькі танки Leopard знаходяться на озброєнні більшості країн НАТО і Європейський Союз, а також США та Велика Британія, активно долучилися до

створення танкової коаліції. Наразі до цього об'єднання входять 13 держав: Німеччина (ініціатор коаліції), Велика Британія, Данія, Іспанія, США, Канада, Нідерланди, Польща, Португалія, Норвегія, Франція, Фінляндія та Швеція. Учасники взяли на себе зобов'язання передати Україні танки Leopard 1 і Leopard 2, M1 Abrams, Challenger, PT-91 Twardy, а також бойові машини AMX10-RC.

Наступним важливим об'єднанням оборонного характеру стала Коаліція авіаційних спроможностей (Коаліція винищувачів), сформована у 2022 році. Вона об'єднує 15 країн: Велику Британію, Бельгію, США, Канаду, Грецію, Данію, Люксембург, Нідерланди, Польщу, Португалію, Норвегію, Румунію, Чехію, Францію та Швецію. Кожна держава мала надати свій внесок – або літаки, або підготовку для українських пілотів. Так, Велика Британія, Данія, Греція, Канада, Люксембург, Румунія та Португалія забезпечували тренування льотчиків, тоді як Норвегія, Данія та Нідерланди передавали Україні свої F-16.

У 2023 році Велика Британія та Норвегія ініціювали створення Морської коаліції, до якої також приєдналися Бельгія та Нідерланди. Метою коаліції стала передача Україні кораблів та іншого обладнання для посилення оборони на морі.

У лютому 2024 року у Брюсселі було ухвалено рішення про створення Коаліції інтегрованої протиповітряної та протиракетної оборони. Відповідну декларацію підписали 15 держав. Коаліція спрямована на посилення захисту цивільного населення та критичної інфраструктури, а також на розвиток узгодженої з НАТО системи ППО/ПРО. Співлідерами виступили Німеччина та Франція, а до ініціативи долучилися Бельгія, Данія, Велика Британія, Греція, Італія, Литва, Нідерланди, Норвегія, Польща, Словенія, Іспанія, Туреччина та США. Основні напрями діяльності охоплюють розбудову інтегрованої системи ППО і ПРО, постачання відповідних систем та боєприпасів, а також підготовку персоналу. Держави взяли на себе зобов'язання передавати Україні системи PATRIOT, SAMP-T, NASAMS, IRIS-T, HAWK, CROTALE та ракети до них, а також забезпечувати навчання операторів, технічне обслуговування та ремонт обладнання.

Німеччина як співлідер коаліції започаткувала «Німецьку ініціативу з підтримки ППО для України» – механізм фінансування закупівель засобів ППО для подальшої передачі Україні. 9 січня 2025 року під час засідання Групи лідерів коаліцій у форматі «Рамштайн» було погоджено дорожні карти розвитку спроможностей усіх коаліцій за участі представників 14 держав та України.

Важливим внеском європейських партнерів стало й формування ІТ-коаліції, яку очолюють Естонія та Люксембург. Її ключова мета – розробка та впровадження єдиної цифрової екосистеми управління бойовими діями та оборонними ресурсами для Сил оборони України. У липні–серпні 2025 року Міністерство оборони України отримало чергову партію обладнання вартістю 10 млн євро, профінансовану Люксембургом, Ірландією, Бельгією та Естонією. Поставка включала 6948 ноутбуків, 318 зарядних станцій, 2304 засоби зв'язку, 442 монітори, обладнання для дата-центрів Міноборони та ЗСУ, мережеві засоби для ІКС «Оберіг» та інші компоненти для впровадження програмно-орієнтованих мереж.

Окремо Україна отримала 1000 маршрутизаторів від Латвії на суму понад 77 тис. євро – це вже четверта та п'ята поставки ІТ-коаліції у 2025 році. Раніше, у січні, Естонія, Нідерланди та Люксембург передали обладнання на 3,3 млн євро, в лютому – на 7,5 млн, а в квітні – майже на 2 млн євро.

Як підкреслила заступниця міністра оборони України з цифровізації Оксана Ферчук, нові поставки дозволяють забезпечити технічну підтримку підрозділів ЗСУ, у яких впроваджуються цифрові сервіси.

Таким чином, ІТ-коаліція є одним із ключових об'єднань у межах Контактної групи з питань оборони України та відповідає за підтримку у сферах ІТ, зв'язку та кіберзахисту. До неї входять Бельгія, Данія, Ірландія, Ісландія, Іспанія, Італія, Канада, Латвія, Литва, Нідерланди, Німеччина, Велика Британія, Фінляндія, Швеція та Японія.

Артилерійську коаліцію очолюють США та Франція за участі Канади, Великої Британії, Німеччини, Польщі та України. Її діяльність охоплює два ключові напрями: швидке задоволення нагальних потреб ЗСУ в артилерійських

засобах та довгострокову підтримку модернізації української артилерії відповідно до стандартів НАТО.

Коаліцію з розмінування очолюють Ісландія та Литва. До її складу також входять Бельгія, Греція, Данія, Естонія, Іспанія, Німеччина, Фінляндія, Франція, Чехія, Швеція та Угорщина, яка є єдиною країною-членом цього об'єднання з Центральної Європи. Місія коаліції передбачає як гуманітарне розмінування деокупованих територій, так і роботи на лінії бойового зіткнення. Основні завдання учасників – передача Україні спеціальної техніки та обладнання, а також підготовка фахівців для ефективного проведення розмінувальних операцій.

Характеризуючи особливості створення таких міждержавних союзів, як коаліції, слід зазначити, що їх особливістю є запровадження у вересні 2023 року формату надання міжнародної допомоги Україні, який має назву «Рамштайн 2.0». Даний формат військово-політичної співпраці характеризується, перш за все, переходом від двосторонньої співпраці будь-якої держави-члена ЄС з Україною до надання військової допомоги переважно у коаліційному форматі, ключовою особливістю якого є утворення коаліцій різних напрямків, які мають на меті взаємну координацію у збільшенні обсягів міжнародної військової допомоги. Створення цих коаліцій дозволило розподілити всі потреби Збройних Сил України щодо озброєння, постачання військової техніки та підготовки особового складу за восьмима ключовими напрямками: авіаційні спроможності, морські спроможності, інтегрована протиповітряна та протиракетна оборона, артилерія, бронетанкова техніка та маневреність, безпілотні літальні апарати, розмінування та цифрове забезпечення (ІТ).

Розглядаючи зовнішньополітичні інтереси США та ЄС щодо військово-політичної співпраці з Україною, слід зазначити, що країна опинилася в центрі суперництва між Заходом і РФ. США виступають силовим протектором, тоді як ЄС – модератором у реалізації реформ та економічним партнером. Обидві сторони прагнуть якнайшвидшого припинення бойових дій та загарбницької політики Росії, захисту мирного населення та зменшення витрат на озброєння

України, але кожна має власне бачення завершення війни і притягнення агресора до відповідальності.

Різноманітність поглядів ЄС та США проявляється через різні підходи до політичного врегулювання. Українські експерти відзначають, що під час зустрічей лідерів країн розбіжності були помітні, хоча обидві сторони підтверджували підтримку України. Так, після переговорів європейських лідерів із Володимиром Зеленським президент Франції Еммануель Макрон наголосив, що мир повинен бути міцним і тривалим, передбачати обмін полонених і поважати суверенітет та територіальну цілісність усіх держав. Макрон підкреслив, що у разі відсутності своєчасних заходів реагування на погрози з боку РФ ЄС повинен готуватися до можливих конфліктів у майбутньому.

Після засідання так званої «коаліції охочих», до якої увійшли країни ЄС, що прагнуть підтримати Україну, Британія оприлюднила заяву, у якій підтверджено незмінну підтримку України та оцінено прагнення президента Зеленського до справедливого і тривалого миру. Лідери зазначили, що коаліція «відіграватиме життєво важливу роль через багатонаціональні сили» та високо оцінили зобов'язання президента США Дональда Трампа щодо надання гарантій безпеки Україні.

За словами голови Єврокомісії Урсули фон дер Ляєн, під час спільних переговорів з українською стороною пріоритетом є державний суверенітет України, а будь-які рішення щодо зміни кордонів може ухвалювати лише керівництво держави. Фон дер Ляєн запевнила В. Зеленського, що ЄС продовжуватиме посилювати санкції проти Росії, поки триває її агресія [37].

У 2022 році Урсула фон дер Ляєн і президент США Джо Байден опублікували спільну заяву після зустрічі в Брюсселі, засудивши загарбницьку війну РФ та підтвердивши солідарність з Україною. Вони зобов'язалися координувати санкції, мобілізацію гуманітарної допомоги на суму понад 1,55 млрд доларів, а також сприяти захисту прав людини, енергетичній безпеці, глобальній продовольчій стабільності та кіберзахисту України [36].

Зміни у трансатлантичних відносинах відбулися наприкінці 2024 року після перемоги Д. Трампа на президентських виборах США. Він висловив критику на адресу української влади, заявивши, що конфлікт можна було вирішити на початку війни без значних втрат, і що позитивні політичні зміни в Україні можливі лише після проведення нових президентських виборів [47].

Заява новообраного американського президента викликала масове світове обурення так як вона має схожість з позицією російського президента про те, що він хоче вести переговори з так званою «легітимною» українською владою, оскільки повноваження Зеленського вже закінчилися. Але, у відповідь на гостру критику з боку світової спільноти, Трамп наголосив: «Це виключно моя, а не російська позиція, а також позиція багатьох інших країн». Американський президент обґрунтував свою позицію нібито падінням рейтингу Володимира Зеленського. У відповідь на ці заяви Трампа український лідер наголосив, що твердження про зниження його підтримки ґрунтуються виключно на російських інформаційних вкидах.

Директор Центру прикладних політичних досліджень «Пента» Володимир Фесенко підкреслив, що слова Трампа є некоректними та необ'єктивними. На його думку, мотивом таких заяв є намагання зачепити Зеленського після того, як той відмовився підтримати запропоновану Трампом ресурсну угоду. Експерт зазначає, що Трамп фактично відтворює тези російської пропаганди, стверджуючи, що війну можна було б легко припинити, не пояснюючи механізмів, але, ймовірно, маючи на увазі капітуляцію України.

Фесенко також наголошує, що Трамп наполягає на проведенні виборів у зв'язку із завершенням каденції Зеленського, вважаючи, що прихід нового президента з оновленим мандатом дозволить укласти домовленості з Росією.

Проведений аналіз діяльності міжнародних коаліцій та взаємодії США й Європейського Союзу засвідчує, що підтримка України має системний, комплексний та багаторівневий характер: від забезпечення озброєнням і підготовки військових до зміцнення цифрових, оборонних та протиповітряних спроможностей. Водночас зовнішньополітичні підходи США та ЄС частково

різняться, що впливає на темпи, масштаби й формати допомоги. Попри ці відмінності, узгоджені дії в межах коаліцій, спільних програм і політичних домовленостей забезпечують ефективну протидію російській агресії, підтримують суверенітет України та створюють умови для довготривалої стабільності у регіоні. Поєднання інтересів партнерів і їхні спільні зусилля формують ядро сучасної системи стримування агресії та підкреслюють стратегічну роль України для трансатлантичної безпеки.

4.3. Вплив співпраці зі США на інтеграцію України до НАТО

Приділяючи увагу проблемі перспективи інтеграції України до Північноатлантичного альянсу, ролі Сполучених Штатів у розвитку подальшої співпраці нашої держави з НАТО, слід зазначити, що рішення Вільнюського саміту НАТО, яке де-факто заблокувало запрошення України до НАТО до кінця війни - стало суттєвим, але не вирішальним для подальшого прагнення України до вступу у військово-політичне об'єднання. Вашингтонський саміт НАТО, що пройшов у липні 2024 року та відзначає 75-ту річницю Альянсу, розглядався Україною як можливість винести на перший план питання незворотності членства України у військово-політичному блоці. Адже, українська влада переконана, що запрошення України до НАТО – вагомий політичний крок альянсу, який спрямований не лише на забезпечення безпекових інтересів нашої держави, і Європи в цілому, це також реалізація зовнішньополітичних інтересів США по відношенню до військової підтримки України.

У четвер, 11 липня 2024 року, Генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг підбив підсумки 75-го ювілейного саміту Альянсу у Вашингтоні. З огляду на потреби України в сфері безпеки, держави-члени ухвалили рішення про подальше зміцнення системи стримування та оборони, розширення довгострокової підтримки України й розвиток глобальних партнерств. Одним із ключових результатів стало рішення про створення в структурі НАТО спеціального органу, відповідального за нарощування оборонних

спроможностей України — зокрема, за підготовку військових фахівців та забезпечення сучасною військовою технікою.

Крім того, союзники оголосили про намір надати Україні довгострокову безпекову допомогу на рівні 40 мільярдів євро у 2025 році. Столтенберг наголосив, що таке зобов'язання сприятиме більш справедливому розподілу оборонного навантаження між членами Альянсу. Також у межах саміту низка країн підписала нові двосторонні угоди про безпеку з Україною, а союзники погодили створення Спільного центру аналізу, підготовки та освіти НАТО–Україна, який працюватиме у Польщі.

Аналізуючи розвиток співпраці України зі Сполученими Штатами на шляху інтеграції до НАТО, варто відзначити, що з 2014 року позиція Вашингтона залишається незмінною: США є надійним союзником Києва у протистоянні російській агресії та послідовно виступають на підтримку суверенітету й територіальної цілісності України. Сполучені Штати також рішуче підтримують євроатлантичні прагнення України та неодноразово підкреслювали консолідовану позицію союзників щодо перспектив членства України в НАТО.

Серед ключових кроків української дипломатії у поглибленні партнерства зі США вагоме місце посідає підписання у вересні 2021 року Угоди про стратегічні засади оборонного партнерства. Цей документ відкриває новий етап у співробітництві, оскільки передбачає інтенсифікацію контактів та взаємодії у сфері оборони. Підписана у Пентагоні рамкова угода визначає основні напрямки двосторонньої діяльності, спрямованої на зміцнення обороноздатності України та подолання поточних безпекових викликів.

Угода підтверджує непохитну підтримку США щодо права України самостійно обирати зовнішньополітичний курс, включно з прагненням до членства в НАТО, та засуджує російську окупацію Криму і агресію на сході України. Документ чітко окреслює наступні кроки у розвитку оборонних спроможностей держави, її підготовку до вступу в Альянс і посилення регіональної стабільності.

Про готовність Сполучених Штатів і надалі підтримувати оборонні реформи в Україні свідчать результати візиту міністра оборони США Ллойда Остіна до Києва у жовтні 2021 року. Під час зустрічей він наголосив, що жодна третя держава не має права вето на вступ України до НАТО, і закликав РФ припинити бойові дії на Донбасі та зупинити кібератаки проти партнерів і союзників. Остін підкреслив тверду підтримку США українського суверенітету та підтвердив готовність Вашингтона надалі зміцнювати оборонний потенціал України. Окрему увагу сторони приділили співпраці у Чорноморському регіоні з метою протидії агресивній політиці Росії.

Сполучені Штати також заявили про готовність підтримувати своїх партнерів — Україну, Грузію, Румунію та Болгарію — для спільного стримування російської агресії в Чорноморському регіоні, наголошуючи на важливості міждержавного партнерства, спрямованого на запобігання подальшій ескалації.

Таким чином, інтеграція України до НАТО залишається стратегічним пріоритетом держави, а співпраця зі США відіграє ключову роль у наближенні до стандартів Альянсу. Двосторонні угоди та рамкові ініціативи дозволяють посилювати оборонний потенціал України, зміцнювати її військову спроможність, забезпечувати підготовку фахівців та модернізацію озброєння. США підтверджують непохитну підтримку суверенітету та територіальної цілісності України, сприяють розвитку євроатлантичних структур і водночас координують дії з союзниками для стримування російської агресії.

Висновки до четвертого розділу. За підсумками розділу слід зазначити, що проблема забезпечення безпеки України та протидії російській агресії має не лише національний або регіональний характер, а й глобальне значення. Збереження української державності та територіальної цілісності, встановленої з моменту здобуття незалежності у 1991 році, набуло міжнародного виміру, оскільки світова спільнота усвідомлює, що ескалація конфлікту в Україні може загрожувати безпеці інших європейських держав та держав, що межують з Росією.

У зв'язку з цим, Європейський Союз та Сполучені Штати докладають значних зусиль для військово-політичної підтримки України та створення перешкод реалізації агресивної політики держави-агресора. Аналіз українсько-американських відносин у сфері безпеки та оборони показує, що США з 2014 року підтримують стабільну позицію надання військової допомоги Україні та активно закликають НАТО та європейських партнерів до колективної співпраці.

Реалізація зовнішньополітичної стратегії США позитивно впливає на формування міжнародних коаліцій, створення спеціальних органів ООН та НАТО, спрямованих на моніторинг ситуації в Україні та оперативне реагування на загрози з боку ворога, а також на укладання двосторонніх та багатосторонніх домовленостей і забезпечення їх виконання. Водночас позиція американського уряду щодо України не завжди є однозначною, що відображає політичні зміни, зокрема під час останніх президентських виборів.

Незважаючи на певну специфіку відносин з Росією та внутрішньополітичні коливання у США, американська влада продовжує докладати зусиль для підтримки України у забезпеченні її обороноздатності, сприянні інтеграції до НАТО та залученні підтримки з боку розвинених держав. Це створює основу для подальшого зміцнення безпеки України та її повноцінної участі у міжнародному співтоваристві.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження військово-політичного співробітництва України та США дозволяє зробити низку висновків щодо його значення, ефективності та перспектив розвитку в умовах сучасних міжнародних відносин. По-перше, початок воєнного конфлікту на території України у 2014 році та його ескалація у 2022 році виявили критичну важливість стратегічних партнерів для забезпечення безпеки держави, оскільки протидія військовій агресії з боку більш потужного сусіда є неможливою без міжнародної підтримки. У цьому контексті співпраця з США стала ключовим елементом національної безпеки України,

оскільки США не лише надають військову допомогу, а й здійснюють політичний та дипломатичний тиск для зміцнення позицій України на міжнародній арені.

По-друге, аналіз теоретико-методологічних засад військово-політичного співробітництва дозволяє стверджувати, що сучасні міжнародні відносини формуються на основі принципів взаємної безпеки, верховенства права та дотримання демократичних цінностей, що створює необхідні передумови для розвитку довгострокових стратегічних партнерств. Співпраця України та США у військовій сфері відповідає цим принципам, оскільки включає комплексну взаємодію у питаннях оборонного планування, військової підготовки, розвідки, логістики та інтеграції стандартів НАТО, що сприяє не лише посиленню обороноздатності України, а й зміцненню безпеки всього європейського простору.

По-третє, аналіз правової та інституційної бази співпраці демонструє, що двосторонні угоди, рамкові меморандуми та Білінійна безпекова угода 2024 року закріплюють конкретні механізми надання допомоги, визначають ключові напрями взаємодії та встановлюють правові гарантії для обох сторін. Ці документи сприяють створенню чіткої та передбачуваної системи взаємодії, що дозволяє оперативно реагувати на загрози, координувати дії та забезпечувати ефективне використання ресурсів, включно з матеріально-технічною допомогою, військовим озброєнням та інноваційними технологіями.

По-четверте, співпраця України та США у військовій сфері має багатоплановий характер і охоплює різні аспекти: бюджетні пакети допомоги, розвиток інституційної взаємодії, впровадження стандартів НАТО, використання інноваційних технологій та цифрових платформ, а також підготовку персоналу та обмін досвідом. Така комплексність співробітництва дозволяє Україні не лише зміцнити обороноздатність, а й здійснювати трансформацію власного оборонного сектору відповідно до сучасних викликів та вимог міжнародної безпеки.

По-п'яте, аналіз основних напрямків співробітництва показує, що взаємна зацікавленість у розвитку обороноздатності України підтверджується не лише на

політичному рівні, а й на законодавчому, оскільки обидві держави прийняли ряд нормативно-правових актів, що визначають механізми реалізації військової допомоги та співпраці. Це свідчить про стратегічне бачення США щодо необхідності підтримки України у протидії агресії, а також про прагнення України ефективно інтегрувати надані ресурси у національні оборонні структури та стандарти НАТО.

По-шосте, проблеми реалізації допомоги, пов'язані з політичними дебатами, бюрократичними бар'єрами, логістикою та ризиками корупції, свідчать про необхідність подальшого вдосконалення механізмів взаємодії, підвищення прозорості та підзвітності, а також посилення контролю за ефективністю використання ресурсів. Водночас ці труднощі не зменшують стратегічного значення співпраці, а навпаки, визначають шляхи оптимізації взаємодії, що підвищує довіру між партнерами та зміцнює міжнародні гарантії безпеки України.

По-сьоме, вплив співпраці зі США на інтеграцію України до НАТО є беззаперечним, оскільки двостороннє партнерство сприяє наближенню стандартів української армії до вимог Альянсу, розвитку взаємосумісності у командуванні та управлінні, а також підвищенню рівня оперативної готовності. Це дозволяє Україні не лише виконувати власні оборонні завдання, а й брати активну участь у міжнародних операціях та миротворчих місіях, що підвищує її авторитет на світовій арені та зміцнює регіональну стабільність.

По-восьме, геополітична роль США та міжнародної коаліції у підтримці України і стримуванні російської агресії підтверджує, що безпека України має глобальне значення. Світова спільнота усвідомлює, що ескалація конфлікту в Україні може загрожувати безпеці інших європейських держав та держав, що межують з Росією, тому двосторонні та багатосторонні механізми підтримки стають необхідним інструментом для запобігання ширшій дестабілізації регіону.

По-дев'яте, перспективи подальшого співробітництва між Україною та США визначаються готовністю обох сторін до розвитку нових напрямків взаємодії, включно з інноваційними технологіями, кібербезпекою, розвитком

логістичних і матеріально-технічних ресурсів, підготовкою військових кадрів, а також посиленням стратегічного планування. Це створює передумови для довгострокового партнерства, яке здатне забезпечити ефективну протидію сучасним загрозам і сприяти стійкому розвитку оборонного потенціалу України.

Нарешті, дослідження показує, що двостороннє співробітництво України та США є прикладом ефективної міжнародної взаємодії, заснованої на взаємній довірі, стратегічному плануванні та спільних цінностях, таких як верховенство права, демократичні стандарти, права людини та прозорість. Водночас воно демонструє, що надання системної та комплексної допомоги країні, яка перебуває у стані воєнного конфлікту, потребує постійного вдосконалення механізмів управління, контролю та координації між національними та міжнародними інституціями.

Отже, співпраця України та США у військовій сфері є не лише важливим інструментом забезпечення національної безпеки, а й чинником зміцнення регіональної та глобальної стабільності, оскільки вона сприяє розвитку оборонного потенціалу, інтеграції до міжнародних структур безпеки, підвищенню професійного рівня військових та впровадженню сучасних технологій. Збереження та посилення цієї взаємодії є пріоритетним завданням для обох держав у контексті сучасних викликів міжнародної безпеки.

Таким чином, проведене дослідження доводить, що військово-політичне співробітництво України та США є комплексним, багатоплановим і стратегічно важливим процесом, який має визначальний вплив на захист суверенітету та територіальної цілісності України, її інтеграцію до євроатлантичних структур та формування стабільного і безпечного регіону. Успішна реалізація двосторонніх угод, ефективне використання міжнародної допомоги, розвиток інноваційних технологій та посилення інституційної спроможності створюють міцну основу для подальшого розвитку оборонного потенціалу України та зміцнення стратегічного партнерства зі Сполученими Штатами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авдошин І.В. Правове регулювання міжнародного співробітництва України у військовій сфері. *Стратегічна панорама*. No 2. 2008. С. 220–226.
2. Андріянова Н. М., Гордійчук В. В., Ільченко В. С. НАТО та Україна: безпекові аспекти інтеграції. *Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України*. 2023. № 3(79). С. 89–94.
3. Артёмов І. В. Український вимір європейської та євроатлантичної інтеграції: навчальний посібник; у 2-х кн. Книга 1: Україна-Європейський Союз. Ужгород: Ліра, 2008. 476 с.
4. Байден підписав закон про рекордну допомогу Україні. URL: <https://horyn.info/news/bajden-pidpysav-zakon-pro-rekordnu-dopomogu-ukrayini/> (дата звернення 03.11.2025).

5. Буркат Т. Л. Особливості торговельно-економічного співробітництва України зі США. *Зб. наук. праць УАЗТ «Зовнішня торгівля: право та економіка»*. Вип. 2 (6), ч. 4. Київ: УАЗТ, 2002. С. 109–114.
6. Війна Росії проти України у виступах Камали Гарріс. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cd16zdgqzj1o> (дата звернення 03.11.2025).
7. Воєнно-технічна співпраця України та США. URL: <https://www.polukr.net/uk/blog/2022/02/vojenno-techniczna-spivpraca-ukraini-ta-ssza/> (дата звернення 01.11.2025).
8. Волкович О.П. Європейські засади взаємовідносин України та НАТО та вивчення досвіду нейтралітету у зовнішніх відносинах окремих держав. *Геопросторова підтримка*. 2020. №2. С.15-38.
9. Газін В. П., Копилов С. А. Новітня історія країн Європи та Америки на початку ХХІ ст. Кам'янець-Подільський, 2015. 284 с.
10. Генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг завершує віховий 75-й ювілейний Вашингтонський саміт НАТО. URL: https://www.nato.int/cps/uk/natohq/news_227482.htm?selectedLocale=uk (дата звернення 01.11.2025).
11. Городня Н. Д. Стратегія національної безпеки США 2015 р.: нові акценти і пріоритети. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2014. Вип. 123. С. 5–9.
12. Грубінко А. Американсько-британські відносини та участь Великої Британії у політиці безпеки Європейського Союзу у контексті процесу «Брексіт». *Європейська політика*. Інститут історії України НАН України. США 2018.
13. Двостороння безпекова угода між Україною та Сполученими Штатами Америки 13 червня 2024 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/840_001-24#Text (дата звернення 06.11.2025).
14. Delta для ЗСУ: Що відомо про новітню систему управління української армії. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-64585182> (дата звернення 06.11.2025).

15. День Героїв Небесної Сотні. URL: <https://uinp.gov.ua/istorychnyy-kalendar/lyutyu/20/den-geroyiv-nebesnoyi-sotni> (дата звернення 01.11.2025).

16. Замість миру капітуляція України? Чому десант керівників ЄС і НАТО летять із Зеленським до Трампа. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cd9jeqz49geo> (дата звернення 01.11.2025).

17. Зіняк Л. В. Міжнародно-правові засади військового співробітництва України : автореф. дис.... канд. юрид. наук : [спец.] 12.00.11 «Міжнар. право». Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого. Харків, 2015. С. 10–13.

18. Зіняк Л. В. Співробітництво України та ЄС у військовій сфері на сучасному етапі. Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. Наукові перспективи 2022. С. 115-130

19. ЄС і США: ми єдині в нашій рішучості підтримувати Україну та захищати наші спільні цінності. URL: <https://euneighbourseast.eu/uk/news/latest-news/yes-i-ssha-my-yedyni-v-nashij-rishuchosti-pidtrymuvaty-ukrayinu-ta-zahyshhaty-nashi-spilni-czinnosti/> (дата звернення 01.11.2025).

20. Івасечко О., Лопушанський П. Військова допомога США Україні у протидії збройній агресії Росії 2014-2023. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії*. 2023. Випуск 49.с. 259–269.

21. Інтерфакс-Україна. Свириденко: Наш уряд бере курс на самодостатність – військову, економічну та соціальну URL: <https://interfax.com.ua/news/economic/1088449.html> (дата звернення 01.11.2025).

22. Капітоненко М. С. Нова роль НАТО в Європі? Актуальні проблеми міжнародних відносин. *Зовнішні справи*. 2009. Випуск 86 (Частина II). №3. С. 16–19.

23. Коаліція інтегрованої протиповітряної та протиракетної оборони – 15 країн підписали Угоду. URL: <https://mod.gov.ua/news/koalicziya-integrovanoi-protipovitryanoi-ta-protiraketnoi-oboroni-15-krajin-pidpisali-ugodu> (дата звернення 01.11.2025).

24. Коломієць В.С. Міжнародне співробітництво України щодо забезпечення військового правопорядку: правові основи / *Studia Prawnoustrojowe* 49 2020. С. 128–130.
25. Крупеня І.О., Логвин І.В. України та Сполучені Штати: двосторонні відносини та стратегічне партнерство на сучасному етапі. *Консенсус*. 2025. №1. С. 257–265.
26. Лухтан А. І. Міжнародне військове співробітництво України: історико-теоретичний аспект. Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського. Київ 2017. С. 73–84.
27. Міністерство закордонних справ України, Угода про асоціацію між Україною та ЄС. URL: <https://mfa.gov.ua/ua/aboutukraine/european-integration/ua-eu-association> (дата звернення 01.11.2025).
28. Міністерство оборони України. Бойова система DELTA впроваджена на всіх рівнях Сил оборони України. 2025. URL: <https://mod.gov.ua/news/bojova-sistema-delta-vprovadzhen-na-vsihrivnyah-sil-oboroni-ukrayini> (дата звернення 01.11.2025).
29. Мельничук Н.О. Лідерство США в умовах глобальних трансформацій. *Політичний менеджмент*. 2013. №1-2. С. 202–212.
30. Моренчук А. А., Федонюк С. В. НАТО: історія, структура, діяльність, перспективи: Метод. рек. Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. націон. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. 28 с.
31. НАТО на захисті світового порядку. URL: <https://ukrainetonato.com.ua/nato-na-zakhysti-svitovoho-poriadku/> (дата звернення 01.11.2025).
32. Недзельський Ю.Р. Програма «Партнерство заради миру» та особливості приєднання до неї України. *Політичний менеджмент*. 2011. № 2. С. 136–140.
33. Обама закликав Трампа протистояти Росії. Українська правда. 18.10.2016. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2016/11/18/7127176/> (дата звернення 01.11.2025).

34. Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ). URL: <https://mfa.gov.ua/mizhnarodni-vidnosini/organizaciya-z-bezpeki-i-spivrobitnictva-v-uevropi> (дата звернення 01.11.2025).

35. Підтримка НАТО України під час російсько-української війни. URL: <https://ukrainetonato.com.ua/75-rokiv-nato/pidtrymka-nato-ukrainy-pid-chas-rosiysko-ukrainskoi-viyny/> (дата звернення 01.11.2025).

36. Пик С. США – Велика Британія: «особливі відносини»: монографія. Київ : Знання, 2006. 283 с.

37. Поліщук С. О. Завдяки системі DELTA знищено ворожої техніки на понад \$15 млрд Рустем Умеров. *АрміяInform: веб-сайт*. URL: <https://armyinform.com.ua/2024/08/26/zavdyaky-systemi-delta-znyshhenovorozhutehniku-vartistyu-na-ponad-15-mlrd-rustem-umyrov> (дата звернення 01.11.2025).

38. Політика Гарріс і Трампа щодо України. Аналітики про майбутнє підтримки після виборів. URL: <https://www.holosameryky.com/a/ochikuvannia-vid-harris-i-trumpa-dlia-ukrajiny/7846497.html> (дата звернення 01.11.2025).

39. Про міжнародні договори. Закон України від 29 червня 2004 року №1906-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text> (дата звернення 06.11.2025).

40. Про здійснення міжнародного співробітництва Міністерством оборони України та Збройними Силами України. Наказ Міністерства оборони України від 23.07.2021 №218. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0218322-21#Text> (дата звернення 06.11.2025).

41. Про деякі питання здійснення парламентського контролю за надходженням та використанням міжнародної матеріально-технічної допомоги в умовах воєнного стану. Постанова Верховної Ради України № 3851 від 16 липня 2024, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3851-20#Text> (дата звернення 06.11.2025).

42. Про Стратегію зовнішньополітичної діяльності України. Указ Президента України № 448/2021 від 26 серпня 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0054525-21> (дата звернення 06.11.2025).

43. Проховник П.О. Міжнародне військове співробітництво Збройних Сил України в роки російської агресії (2014–2021 рр.): історичний контекст. 2023. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Prokhovnyk_Pavlo/Mizhnarodne_viiskove_spivrobitnytstvo_Zbroinykh_Syl_Ukrainy_v_roky_rosiiskoi_ahresii_2014_2021_rr_i/ (дата звернення 01.11.2025).

44. Результати переговорів у Саудівській Аравії України зі США: відновлення зброї та перемир'я на місяць. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/c1d4z4l1r21o> (дата звернення 01.11.2025).

45. Речич С.Л. Воєнно-політичне співробітництво Збройних Сил України з НАТО (1991–2009 рр.) : автореф. дис. ... канд. істор. Наук Нац. універ. оборони України. Київ, 2012.

46. Савенко І. І. Запровадження цифрових логістичних інновацій у Збройних силах України. Економіка харчової промисловості. 2024. Том 16. Випуск 3. С. 57–59.

47. Скільки США витрачають на українську оборону і чи можна це замінити. URL: <https://ces.org.ua/us-spent-defense/> (дата звернення 01.11.2025)

48. Смирнова К. В. Європейська інтеграція та Україна. *Право України*. 2011. № 4. С. 153–158;

49. Створення Європейського Союзу. URL: <https://centuria-ua.com/stvorennnya-yevropejskogo-soyuzu/> (дата звернення 01.11.2025).

50. Танкова, авіаційна, ІТ та інші: які коаліції для підтримки України створили союзники. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2024/02/29/infografika/bezpeka/tankova-aviaczijna-it-ta-inshi-yaki-koalicziyi-pidtrymky-ukrayiny-stvoryly-soyuznyky> (дата звернення 01.11.2025).

51. Таран Є. Політика США щодо країн Перської затоки: енергетична безпека і геополітика. Політичні проблеми міжнародних систем і глобального розвитку. Український науковий журнал «ОСВІТА РЕГІОНУ». 2010. URL:<https://social-science.uu.edu.ua/article/236> (дата звернення 08.12.2025).

52. Трамп відповів Гарріс щодо «капітуляції України». URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2024/09/27/7195061/> (дата звернення 01.11.2025).

53. У Вашингтоні підписано Рамкову угоду щодо стратегічних основ оборонного партнерства між міністерствами оборони України та США. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/u-vashingtoni-pidpisano-ramkovu-ugodu-shchodo-strategichnih-osnov-oboronного-partnerstva-mizh-ministerstvami-oboroni-ukrayini-ta-ssha> (дата звернення 01.11.2025).

54. У березні 2022 було значно гірше. Чому Трамп робить антиукраїнські заяви. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/clydwxdz4v4o> (дата звернення 01.11.2025).

55. Угода про асоціацію між Україною, з одного боку, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергетики та їх державами-членами, з іншого боку 2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (дата звернення 06.11.2025).

56. Україна і США підписали 10-річну безпекову угоду. Що це значить. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/c722kzeexlno> (дата звернення 01.11.2025).

57. Україні нададуть допомогу 8 міжнародних коаліцій. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3942450-ukraini-nadaut-vijskovu-dopomogu-visim-miznarodnih-koalicij-minoboroni.html> (дата звернення 01.11.2025).

58. Фалалєєва Л. Г., Давиденко О. І. Особливості реалізації спільної зовнішньої та безпекової політики Європейського Союзу. *Вісник Академії адвокатури України*. 2012. № 2 (24). С. 82–88.

59. Хартія стратегічного партнерства США – Україна. URL: <https://ua.usembassy.gov/uk/u-s-ukraine-charter-on-strategic-partnership/> (дата звернення 01.11.2025).

60. Чим закінчився саміт НАТО для України. URL: <https://cpd.gov.ua/articles/chym-zakinchyvsvya-samit-nato-dlya-ukrayiny/> (дата звернення 01.11.2025).

61. Шевчук О. В. Зовнішньополітичні пріоритети адміністрації Б. Обами. *Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили]. Сер. : Політологія*, 2013. Т. 212, Вип. 200. С. 9–13.

62. Яковенко Н. Л. Пріоритети міжнародно-політичної діяльності США в стратегіях національної безпеки. *Американська історія та політика*. 2016. №2. С. 38–47.

63. Як перемога Камали Гарріс може змінити підтримку Сполученими Штатами України. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2024/09/2/7193337/> (дата звернення 05.11.2025).

64. Як, хто і чому створив НАТО 74 роки тому. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/04/04/yak-hto-i-chomu-stvoryv-nato-74-roky-tomu/> (дата звернення 06.11.2025).

65. BBC. Explainer: What weapons can Ukraine produce and where does it need help? 2025. URL: <https://monitoring.bbc.co.uk/product/b0003eae> (дата звернення 01.11.2025).

66. Kuzio T. Ukraine Leads World in Drone Innovation and Production. 2024. URL: <https://jamestown.org/program/ukraine-leads-world-in-drone-innovation-andproduction/> (дата звернення 04.11.2025).

67. Patriot, SAMP-T, IRIS-T: як Коаліція інтегрованої ППО та ПРО допомагає Україні захищати небо. URL: <https://mod.gov.ua/news/patriot-samp-t-iris-t-yak-koalicziya-integrovanoyi-ppo-ta-pro-dopomagaye-ukrayini-zahishhati-nebo> (дата звернення 05.11.2025).

68. Ukraine Freedom Support Act of 2014. *Public Law*. 2014. P. 113–272.

АНОТАЦІЯ

Галагдін Валерій Сергійович. Співробітництво України та США у військовій сфері в умовах російсько-української війни. – Кваліфікаційна наукова робота на правах рукопису.

Робота на здобуття освітнього ступеня «Магістр». Спеціальність: 052 «Політологія». Освітньо-професійна програма «Політологія». Волинський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, 2025.

У вступі обґрунтовано актуальність дослідження, визначено його мету, завдання, об'єкт, предмет і методологічну основу, а також розкрито практичне значення отриманих результатів. Загальний обсяг роботи становить 69 сторінок.

Метою магістерської роботи є комплексне дослідження напрямів, механізмів та результатів військово-політичного співробітництва України й Сполучених Штатів Америки в умовах російсько-української війни, а також оцінка впливу американської допомоги на трансформацію сектору оборони України.

Об'єктом дослідження є міждержавне співробітництво України та США у сфері національної безпеки.

Предмет дослідження – зміст, форми, інструменти та результати військово-політичної взаємодії України та Сполучених Штатів.

У розділі 1 розглянуто теоретико-методологічні засади дослідження військово-політичного партнерства та висвітлено особливості зовнішньої політики США. У розділі 2 проаналізовано правову й інституційну базу співпраці, включно з Білінійною безпековою угодою Україна–США (2024). Розділ 3 присвячено вивченню практичних механізмів допомоги, трансформації оборонного сектору та впровадженню НАТОвських стандартів. Розділ 4 містить аналіз ключових викликів і перспектив подальшої співпраці.

Ключові слова: Україна, США, військово-політичне співробітництво, міжнародна безпека, російсько-українська війна, оборонна допомога, стратегічне партнерство, НАТО, санкційна політика, безпекова угода.

ANNOTATION

Halahdin Valerii Serhiiiovych. Cooperation between Ukraine and the United States in the Military Sphere under the Conditions of the Russian–Ukrainian War. Qualification academic work, manuscript.

A thesis submitted for the degree of Master. Specialty: 052 “Political Science”. Educational and Professional Program “Political Science”. Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, 2025.

The introduction substantiates the relevance of the study, defines its purpose, objectives, object, subject, and methodological basis, as well as outlines the practical significance of the obtained results. The total volume of the thesis is 69 pages.

The aim of the master’s thesis is to conduct a comprehensive analysis of the directions, mechanisms, and outcomes of military-political cooperation between Ukraine and the United States of America during the Russian–Ukrainian war, as well as to assess the impact of U.S. assistance on the transformation of Ukraine’s defense sector.

The object of the research is interstate cooperation between Ukraine and the United States in the field of national security.

The subject of the research comprises the content, forms, instruments, and results of military-political interaction between Ukraine and the United States.

Chapter 1 examines the theoretical and methodological foundations of studying military-political partnership and highlights the key features of U.S. foreign policy. Chapter 2 analyzes the legal and institutional framework of cooperation, including the 2024 Bilateral Security Agreement between Ukraine and the United States. Chapter 3 focuses on practical mechanisms of assistance, defense sector transformation, and the implementation of NATO standards. Chapter 4 provides an analysis of major challenges and prospects for further cooperation.

Keywords: Ukraine, United States, military-political cooperation, international security, Russian–Ukrainian war, defense assistance, strategic partnership, NATO, sanctions policy, security agreement